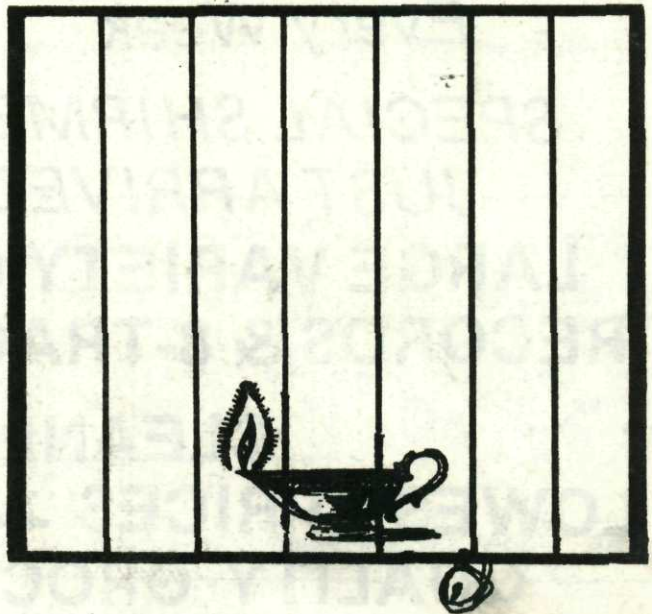




ਮਾਤ੍ਰਾ 1979

WATNO DUR
October, 1979
P.O.Box 67681 Stn.'O'
Vancouver, B.C. V5W 3V2

ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ



“ONE-STOP” GROCERY CENTRE

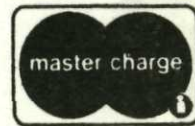
MAIN FOOD CENTRE

6681 Main St. [at 51st. Ave.]

PHONE: 324-4185

FIGURE ON SAVINGS

WHEN YOU FOOD SHOP HERE



FRESH

*Vegetables from Fiji
Every Week*

**SPECIAL SHIPMENT
JUST ARRIVED**

**LARGE VARIETY OF
RECORDS & 8-TRACKS**

**CLEANLINESS
LOWEST PRICES — PURE & FRESH
QUALITY GROCERY ITEMS**

6681 MAIN STREET, VANCOUVER

SPECIAL OFFER:

**ALL SIZES
HEAVY-
BOTTOM
PATILAS**

ਹਰ ਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਭਾਰੇ ਥੋਲੇ
ਵਾਲੇ ਪਤੀਲੇ ਦੀ ਸੇਠ



WATNO DUR
P.O. Box 67681
Postal Stn. 'O'
Vancouver, B.C.
V5W 3V2

Vol. 8, No. 75 **October, 1979**

2nd Class Mail Reg. No. 3233
ANNUAL SUBSCRIPTION: Canada-U.S.A. \$ 7.00
 Other SEA \$ 7.00
 Countries AIR \$10.00

EDITORIAL BOARD:
 Surinder Dhanjal, 252-6008 (Windsor)
 Ajmer Rodey, 438-7793
 Amarjit Chahal, 892-3085

MANAGING EDITORS:
 Raghbir Mand, 325-9564
 Paul Binning, 879-3339

EDITOR:
 Sadhu, 437-9014

ADVERTISING EDITOR:
 Karamjit Ghuman, 321-6081

CIRCULATION EDITOR:
 Sarwan Boal, 437-0849

WATNO DUR REPRESENTATIVES:
 Iqbal Ramuwalia, Toronto (741-7538)
 Gurcharan Tallewalia, Richmond (271-4742)
 Gill Avtar, Calgary (279-6510)
 Dave Jatana, Prince Rupert 627-7209
 Harnek Mann, Pr. George (564-6245)
 J. S. Aulakh, Mission (826-4888)
 Avtar Rodey, Quesnel (992-7578)
 Tej Sandhu, Quesnel (992-6775)
 Satwant Deepak, Edmonton 484-6423

Surinder Kailay
 P.O. Box Ramgarh
 Distt. Ludkiana — 141113
 Punjab, India
 Jasbir Bath
 19 Summertrees Ave. L4920D
 Greasby Merseyside
 Liverpool, England

All officeholders and members of
WATNO DUR PUBLICATIONS
 (Reg'd.) past and present have been
 and are honorary associates of
WATNO DUR.

ਏਤਨੇ ਦੂਰ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ
 ਏਤਨੇ ਦੂਰ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਤੇਜ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ;
 ਵਿਚਾਰ ਸ਼ੇਖਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਹਨ।

ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ:-
 ਕਵਿਤਾ:-

ਹਰਭਰਨ ਮਾਂਗਟ, ਜਗਦੇਵ ਜਟਾਲਾ,
 ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਮੋਦੀਤ ਦੇਹਲ,
 ਚਿਉਲ, ਦੀਪ ਕੁੰਝਰ, ਗੁਰਭਰਨ
 ਸਿੰਘ, ਦੇਵ ਗੁੱਝਰ

ਕਹਾਣੀ:-

ਕਮਲੋਰ ਤੋਟੀ, ਕਾਗਯਲ ਅਜਨਾਮਣੀ

ਇੰਟਰਵਿਊ:-

ਸਾਧੂ

ਗੀਯੋਗ:-

ਸਾਧੂ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੱਖੋ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਅੰਕ

ਜਨਵਰੀ 1980 ਦਾ "ਏਤਨੇ ਦੂਰ" ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਸਦੇ
 ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਅੰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਸਦੇ
 ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਖੇਲਣੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅਣਛਪੀਆਂ
 ਰਚਨਾਵਾਂ 1979 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
 ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੰਪੂਰਨ ਰਚਾਇਆ ਜਾ
 ਸਕੇ। ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕੁਮਾਰਿੰਦੇ ਜਸਬੀਰ ਥਾਕ ਉਹਨਾਂ
 ਕੋਲ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ "ਏਤਨੇ
 ਦੂਰ" ਦੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
 ਜਸਬੀਰ ਥਾਕ ਦਾ ਪਤਾ: **JASBIR BATH / 19 SUMMER
 TREE AVE / GREASBY, WIRRAL / LIVERPOOL / ENGLAND**

ਮੁੱਖ ਚਿੱਤਰ:- ਕੈਦ

ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ - ਇਕ ਟਿੱਪਣੀ

- ਸਾਧੂ

ਕੁ ਇਕ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਵੁਈਨ ਇਲੈਕਟਰਿਕ ਬੀਟੋਰ ਵਿਚ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ ਸੱਤਰ ਦੀ ਸਵੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਉਪਰ ਵਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਲੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਨਿਗੜਾ ਜਕੁਮ ਬੱਝਿਆ ਗਿਆ ਉਹ ਵੋਈ ਸੱਖ ਨਾਕ ਸਭਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਲ ਵਿਚ ਸੁਭਾਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਸੀਟੀਆਂ, ਬੜਕਾਂ ਤੇ ਗਲਾਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਤੇ ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਘਸੀ ਹੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵਰਗਾ ਪੁੱਜ ਕੇ ਖਾਣਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਚਲਿਆ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਕ ਲਈ ਵੀ ਸਟੇਜ ਉੱਪਰ ਇੱਕੋ ਨਿਗੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਪੱਕ ਹੋਈ ਜਿਹੜੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਮ ਦਾ ਵੋਈ ਖਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਵਲਾਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਸਵਰੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਆਈਟਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਗਲ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਛਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਹਰ ਆਈਟਮ (ਚਾਠੇ ਉਹ ਭਾਂਸ ਸੀ ਨਾਂ ਗੀਤ) ਦੀ ਬੁਰੀ ਗੜਤ ਤੇ ਚੁੱਪ ਖੈਣੇ ਖੈਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਪੰਦਰਾਂ - ਪੰਦਰਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਭੋਰਾ ਨਿਗਾ ਤਰਫੇ ਹੋਵੇਗੇ ਪਰ ਨਿਗਨਾਂ ਅੰਦਰ ਨਕੇ ਤੇ ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਗਰਮੀ ਸੀ ਉਹ ਤਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਗਲਾਂ ਹੀ ਵੱਢਦੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਗਲ ਵਜਾਰ ਤੇ ਡੇਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਵੋਈ ਸੱਖ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੈਰ ਗਲ ਵਜਾਰ ਤੇ ਡੇਰਾ ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਠੇ ਹੀ ਗਏ ਹੋਣ। ਡੇਰਾ ਨੇ ਇਕ ਉਹੜਾ ਕੇ ਵਜਦੇ ਗੀਕਾਰਡ ਨਾਕ ਸਟੇਜ ਤੇ ਅੰਕੜਿੰਗ ਕੀਤੀ, - ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਭਾਂਸ ਸੀ ਪਰ ਉਹੜੇ ਭਾਂਸ ਕਹਿਣਾ, ਭਾਂਸ ਦੀ ਵਲਾ ਦੀ ਤੇਰੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਡੇਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟੇਜ ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਦੁਸ਼ਾ ਵੱਡਾ ਨਾਂ ਗਲ ਵਜਾਰ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਆਇਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦਮ (ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸੱਦਣ ਦੇ ਉਦਮ) ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਟਾਪਿਸ ਆਉਣ ਦਾ ਟਾਪਿਸ ਕਰਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਵਰਤ' ਦੇ 'ਭਾਰੂ' ਟਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਤੇ ਇਹ ਸੱਤ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਗਦੇ ਕਠਾਬ ਵਿਚ ਕੇ ਖੈਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੋਈ ਹੱਲਾ ਗੁੱਲਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਟਾਪਿਸ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਥਾਰੀ ਦੇ ਵਲਾਕਾਰ ਤਾਪੀ ਨੀਗੋਰੀ, ਸੀਚਿਨ ਮਿਹਰ ਮਿਤਲ ਤੇ ਮਿੱਠਾ ਆਇ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥਾਰ ਥਾਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਉਪਰ ਠੇਸਿਆ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ ਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੀਟੀਆਂ, ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ। ਪਰ ਧਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਸੇਵ ਨਾਕ ਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਤੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਚੁਟਕਲੇ ਸੁਣਾਏ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਗਾਇਤ ਗਈ ਵਿਸ਼ਮ ਦੇ ਤੇ ਘਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਕੇ ਖੈਰਾਂ ਦੇ ਖੈਣੇ ਦੇ ਵਲਾਮ ਖੈਣੇ ਆਕੇ ਤਾਪੀ ਨੀਗੋਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗਾਏ ਗਾਠਾਏ ਨਿਗੜੀ ਪਿ ਕਰੋਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਲੀ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਇਜਤੀ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਕਸੂਰ ਤਾਪੀ ਨੀਗੋਰੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਉਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕ ਵਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਨਿਸਾਣਾ ਚਮਕਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਏ ਤੇ ਹਰ ਆਏ ਸੁਹਣੇ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਕਹੀ ਨਾਣ "ਭਾ ਤਾਪੀ ਪਿਆਰੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਮਾਨ ਦਾ ਗਾਉਣਾ ਹੈ"। ਤਾਪੀ ਪਿਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਕਰੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਮਿਹਰ ਮਿਤਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇ ਵੋਈ ਗਲ 'ਚ ਖੈਣੇ ਸੁਭਾਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਵੱਲ ਉੱਗਲੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕਸਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਉਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੁੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਖੱਧ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਕਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਬਾਅਦ (ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ਮ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਏ ਹਨ) ਇਹ ਕੁਝ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਬਿਨਕਸਮੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੋਖੇ ਰਹੀਆਂ ਕਹੜਤਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਪਿਆਰ ਵਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਹੀ ਇਹ ਕਮਾਨ ਦੇ ਧੋਖੇਥਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਖੈਰ ਇੱਕੋ ਵਰ ਖੈਣੇ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਸੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰ ਦੇਣ। ਗਲਕਾਰ ਇਕ ਅੰਕੜਰ ਹੈ ਸੀ ਉਹ ਵੋਈ ਛੋਟੀ ਸੋਈ ਆਈਟਮ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੱਕ ਵਰ ਸਵਰਾ ? ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਠਾਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ। ਕੇ ਖੈਰਾਂ ਨੇ ਹੋਈ ਧਾਈ ਤਾਂ ਸਿਧਾ ਬਗਾਨਾ ਤਾਂ ਹੈ ਸੀ ਕਿ ਸੁਭਾਵੀ ਖੋਲੀ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਨਿਗੜੇ ਖੈਰ ਆਪਣੇ ਵੱਧਾਂ ਨਾਕ ਨਾਂਦੇ ਹਨ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬਿਠਿਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪੱਕੇ ਬਗਾਦ ਹੋਏ ਦਾ ਕੀ ਹੋਏ ? ਹੀ ਗੱਲ ਖੱਧ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਠਿਆਂ ਦੀ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਸੇ ਖਲਾਮ ਨੂੰ ਉਠ ਕੇ ਇਹ ਸੱਤ ਭੌੜ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਖੈਰ ਪਏ। ਉਹ ਇਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪੈਰਾਵਾ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕੋ ਹੀ ਇਹ ਸੱਤ ਭੌੜ ਨਹੀਂ ਕਰੇ। ਉਚਾਗਣ ਵੱਲੋਂ ਕਰੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੱਖਰੇ ਟਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਸੀ ਤਾਂ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਠਿਆਂ ਦੇ ਥਾਰ ਗਾਠੇਪ, ਤੇ ਟਾਉਣ ਵਿਚ, ਇਕ ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ ਉਪਰ ਤੇ ਇਕ ਵਿਗਾਜੇਏ ਉਪਰ ਕਸੇ ਨਾਕ ਚੱਕੇ ਫਿਰਦੇ ਵੇਖੇ। ਵਿਗਾਜੇਏ ਤੇ ਕਾਈਟ ਕੋਲ ਵੋਈ ਤੇਗ ਖੋਲਾ TEEN-AGE ਮੁੱਠੇ ਸੁਝਾ ਵਿਚ ਕੀਆਰ ਦੀਆਂ ਕੋੜਕਾਂ ਤੰਨ ਕੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮੁੱਠੇ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੀ ਪੈਰਾਇਲ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਮੱਥੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਆਧਿਕ ਚਾਂਚੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੋਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਇਸ ਥਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਭੌੜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਖਾਸ ਤੋਰ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵਾਗ ਤੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਵੋਈ ਵੱਧੀ। ਸਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਸਿਰਮਿਆਂ ਵਿਚ ਖੈਰਿਆਨ ਸੁਭਾਵੀ ਮੁੱਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਣ ਦਾ ਇਥੇ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਖੈਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਪੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਣ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਵਈ ਉਚਾਗਣਾਂ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਈ ਵੋਈ ਵੱਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵੀਆਂ ਦਾ ਚੋਲਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਖੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਲ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਈ ਵੋਈ ਕੰਮ ਦੀ ਸੀਕੀਦਾ ਫਿਲਮ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਹ ਮੁੱਠੇ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਉਂਤਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਤਾ ਕੀਦਾ ਹੈ ਪਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਥੇ ਖੱਧ ਨਹੀਂ ਪਾ ਹੋਈ। ਜੋ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੱਤ ਭੌੜ ਦੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਮੁੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕਾਈ ਨਾਈਏ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵੱਲ ਵੀ ਨਿਗਾ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਤ ਕਾਰੇ ਦੀ ਅਸਲੀ ਜਕੁ ਉਥੇ ਹੈ।

ਵਤੋਨੋਂ ਦੂਰ ਆਰਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਡਰਾਮਾ

ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ

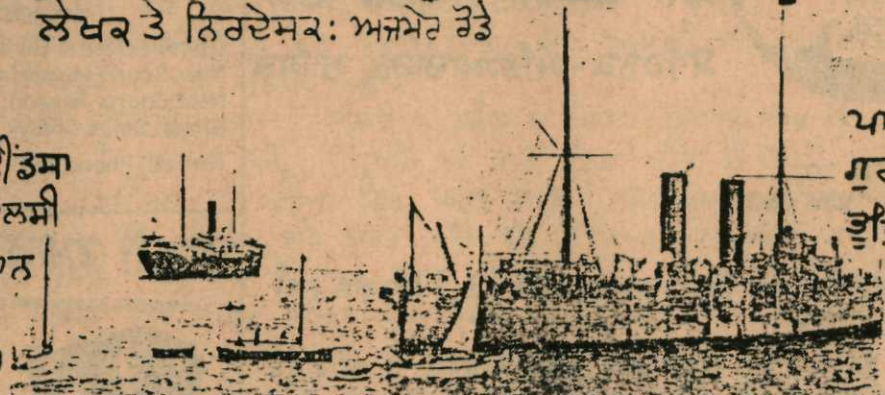
ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ: ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ

ਪਾਤਰ :

ਸੁਖਵੰਤ ਦੀਂਡਸਾ
ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ
ਅਮ੍ਰਿਤ ਮਾਨ
ਸੁਰਤੀ
ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ
ਇੰਦਰਜੀਤ
ਤਰਪੁਰ

ਪਾਤਰ:

ਗੁਰਚਰਨ ਦੁਆ
ਤੁੰਪਿੰਦਰ ਪਾਲੀਵਲ
ਇੰਦਰੇਸ਼
ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਤਵਖੰਤਨ
ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ



ਸੰਗੀਤ :
ਤਗਿੰਦਰ ਤਾਗੀ

ਟਿਕਟ 3 ਡਾਲਰ

Baba
Gurdit
Singh

ਚਾਚਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ
ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਲੀਡਰ

ਸੁਰੀਦ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ (MEWA SINGH)
ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਲਈ ਸਰਗਰਮ

ਲਾਈਟਿੰਗ :
ਪਾਲ ਬਿਨਿੰਗ
ਚੱਚਿਆ ਦੀਵਿਕਟ:
ਇਕ ਡਾਲਰ

27 ਅਕਤੂਬਰ 79, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਸੈਂਟਰ ਸਕੂਲ 1755 E. 55 AVE. ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ

AT THOMPSON SECONDRY SCHOOL

27 OCTOBER 1979 SATURDAY 7:00 PM SHARP \$3.00

ਖੁਦ ਸਾਲਾਨ ਪਾਠਕ ਬਣੋ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪਠਾਓ। ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਪਾਠਕ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖੋ। ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦ ਸੌਰ ਤਾਲਰ ਤੇ ਛਿਮਾਹੀ ਚੰਦ ਚਾਰ ਤਾਲਰ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਤਾ ਬਦਲੇ

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ:
 i) ਨਵਾਂ ਪਤਾ
 ii) ਚਿੱਟ ਨੰਬਰ
 iii) ਪੋਸਟਲ ਕੋਡ ਨੰਬਰ
 iv) ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ
 ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ!

THE WATNO DŪR



ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸਾਹਿੱਤਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਸਿਕ

ਵਤਨੋ ਦੂਰ
 P.O. BOX 67681 STN. "O"
 VANCOUVER, B.C. V5W 3V2

- ਸ਼੍ਰੀ ਮਨ ਜੀ.
- ਮੈਂ ਭੁੱਤ ਤਾਲਰ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਤਨੋ ਦੂਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਓ:
 - ਮੈਂ ਦਸ ਤਾਲਰ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਕਾਰਾ ਮੰ ਸਕੇਂਗੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਤਨੋ ਦੂਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਓ:

THINKING OF TRAVEL?
 WE CAN SAVE YOU MONEY,
 TIME AND TROUBLE
GROUPS - CHARTER - EXCURSION
PAY LATER
SPECIAL IMMIGRANT FARES
AVAILABLE

GOYAL TRAVEL

4160 FRASER STREET,
 VANCOUVER 10, B.C.
 PHONE: 872-7658

ASSOCIATE OFFICES:
 Opposite Nehru Garden, Jullundur City
 Near Courts Moga (India) - Phone 2798
 Near Courts Jagraon (India) - Phone 252
 Bhagat Singh Chowk, Sadar Bazaar Barnala,
 (India). Phone 555

ਭਾਰਤੀ ਆਰਟ ਜਿਊਲਰਜ਼
 ORIENTAL SILVER AND GOLD JEWELRY REPAIRING

BHARTI ART JEWELLERS
 Specialist in East Indian Jewelry Craftware

RASIK PAREKH
 Res.: 879-5610
 Store: 874-9448

865 Kingsway nr. Fraser
 Vancouver B.C., Canada

We Also Take Orders For
 Marriage Party Photos and Group Photos
 Contact Re!

ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ

- **ਪੀਚ ਮੋਚਲੀਆਂ** (ਕਹਿਤਾਬਾਂ) ਲੇਖਕ: ਹਰਦੇਵ
 doodles and scribbles ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਸ਼ੁੱਧ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼
 ਚੰਡੀ, ਐਨਟੋਰੀਓ
- **ਸੁਰਤੀ** (ਕਹਿਤਾਬਾਂ) ਲੇਖਕ: ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਗੁਪਤੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
 ਪੰਨੇ: 98; ਕੀਮਤ: 15 ਰੁਪਏ
- **ਪੌਣਾਂ ਨਾਲ ਗੁਫਤਾਗੁ** (ਕਹਿਤਾਬਾਂ) ਲੇਖਕ: ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਗੁਪਤੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
 ਪੰਨੇ: 96; ਕੀਮਤ: 15 ਰੁਪਏ
- **ਤਿੰਨ ਕੋਣ** (ਕਹਿਤਾਬਾਂ) ਲੇਖਕ: ਇਕਬਾਲ ਗੁਮਵਾਲੀਆ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਧੰਜਲ, ਸੁਖਿੰਦਰ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਵਤਨੋ ਦੂਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਵੈਨਕੂਵਰ
 ਪੰਨੇ: 30; ਕੀਮਤ: ਤਿੰਨ ਤਾਲਰ

ਚਰਚਾ / ਸਮਝੋ (ਵੈਨਕਵਰ)

“ਕੀਰਤੀ, ਕੀਰਤੀ! ਉਇ ਕੀਰਤੀ!”

ਕੀਰਤੀ ਦਾ ਮੱਥਾ ਠਕਰਿਆ। ਮੱਥੇ ਤੇ ਵੱਟ ਉੱਠ ਆਏ। ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਗੱਲ ਦੀ ਬੰਗ ਟਿਕ ਗਈ।
ਬਿੰਬੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਥੋੜਾ ਮੂੰਹ ਘੁਮਾ ਜੀਤੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ; ਮੜ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਚ ਭੱਭ ਗਿਆ।

“ਕੀ ਕਰਦਾ ਆਂ ਉਇ?”

ਕੀਰਤੀ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਮੱਠ ਵਿਚੋਂ ਗਿੱਲਾ ਹੋਤਾ ਛੱਡੀ ਜਾਂਦਾ। ਠੱਲੀ ਠੱਲੀ ਤਿਗਰਾ
ਹੋਤਾ ਦਾ ਕੱਲਾ ਕੱਲਾ ਨਿਵਰਾ ਜਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਮੱਥੇ ਦੀ ਸ਼ਰਫ 'ਚ ਗਿੱਠ ਭਰ ਉਤਰਾ ਤੂੰ ਉੱਠ ਆਇਆ।
ਗੱਲ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਚੋੜ ਪੈਂਦੀ ਤਿਉਂ ਡੂੰਘੇ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੁੱਕ ਭਰ ਵੇਏ ਵਿਚ
ਲਿੱਲਾ ਸੁੱਟਦੀ।

ਜੀਤਾ ਕੁਝ ਪਲ ਤੋਂ ਵੇ ਕੰਢੇ ਖੜਾ ਉੱਚਾ ਵਲ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਜੈਲੀ, ਪਾਸੇ, ਨੰਦੀ, ਠੱਪਾਸ,
ਤੇ ਠੱਪੀਪ ਦੀ ਜੀਤੇ ਕੋਲ ਆ ਰੁਕੇ। ਉੱਚੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਉਇ...”

“ਕੀਆ?” ਕੀਰਤੀ ਨੇ ਵੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਬਿੰਬਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

“ਕੀ ਕਰਦੇ ਆਂ, ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ, ਅੱਛਾ।”

“ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਆਂ...” ਕੀਰਤੀ ਨੇ ਚੀਖ ਕੇ ਕਿਹਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਠੱਲੀ ਦੇਣੀ
ਬੋਲਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਨਾ ਪਏ, “ਅਜੇ, ਮੈਂ ਸਾਢੇ ਜਿਹਾ ਦੀਦਾ ਦੀ ਨੀ।”

“ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਲੁਗਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਈਆਂ ਚੁਗਈਆਂ ਚੁਗਈਆਂ?”

ਕੀਰਤੀ ਨੇ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਪਰਤ ਜੀਤੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਅੱਖਾਂ ਨਾ ਅੰਗੁਈਆਂ।
ਗੱਲ ਦੀ ਵੱਟ ਉੱਠ ਕੀਰਤੀ ਅੱਗੇ ਆ ਬੈਠਿਆ। ਬਾਹਾਂ ਗੋਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੀ ਪਸਾਰ ਠੱਕਾਂ ਦੀ ਕੰਧੀ ਮੇਲ
ਉੱਤੇ ਸੁਰਤਾ ਭਰਿਆ ਕੀਰਤੀ ਵਲ ਦੇਖਣ ਸੁੱਗਾ। ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਕੀਰਤੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਵੇਏ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਆਂ।

“ਚਲ ਉਇ ਗੱਲ ਚਲੀਏ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਾਂ ਦਿਆਂ ਯਾਤਾਂ ਨੇ ਕੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪੈਣ ਆਕੇ।”

“ਕੁੱਟਣ ਤਾਂ?, ਨਾਕੇ ਅਸੀਂ ਨੀ ਜਾਣਾ। ਸੁਫੇਰ ਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਦੀ ਤਾਂ ਮੌਜ਼ੀਆਂ ਪਾਈਆਂ;

ਆਪ ਡੂੰਘੇ 'ਚ ਨਾਉਂਦੇ ਠੱਕ ਆਂ। ਆ ਗਏ ਹੁਣ ਫਿਰ ਵੇ ਕਿਉਂ ਉ।” ਗੱਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਕੰਧ ਸੀ।

ਜੀਤੇ ਠੱਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੁਮਰ ਮੁਠਰ ਕੁਣ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਸਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਪਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਪੈ ਰਿਹਾ।

“ਉਇ ਕੀ ਕੰਢੇ ਆਂ? ਕੀ ਇਹਦਾ ਆ ਤੁਹਾਡਾ?” ਜੈਲੀ ਨੇ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ।

“ਸੁਫੇਰ ਦੀਆਂ ਕਿੱਲੀਆਂ ਮੌਜ਼ੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਅਸੀਂ? ਹੁੰ।” ਗੱਲ ਨੇ ਚਮਕ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ।

“ਪਾਸੇ ਸੋਕ ਵੱਧ ਚੁੱਕਾ ਚੰਗਾ ਹੈਂ ਹੈਂ ਕਰਨ ਤਾਂ, ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਵਗ ਜਾਓ।” ਜੈਲੀ ਨੇ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਦਬਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਜੈਲੀ ਗੱਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਜੀਤਾ ਕੀਰਤੀ ਦਾ। ਜੈਲੀ, ਜੀਤਾ ਤੇ ਪਾਸੇ ਠੱਕਮਾਤੀ ਸਨ।
ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ 'ਚ ਸਨ। ਗੱਲ, ਕੀਰਤੀ ਤੇ ਅੰਦੋਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਜਮਾਤੀ ਸਨ। ਨੰਦੀ, ਦੁੱਖਣ ਸੁਠਾਰ ਦਾ ਮੁੰਡਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਦੀ ਜੈਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਜਮਾਤੀ ਸੀ ਤੇਜੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਾ। ਠੱਪੀਪ ਤੇ
ਠੱਪਾਸ ਵੱਟ ਭਰਾ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਪਾ ਜੀ ਫੌਜ 'ਚ ਸੇਵਾ ਸੀ। ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਨ ਆਏ ਉਹ ਨੇ ਚਰਚਾ ਸਨ
ਤੇ ਕੁਝ ਮਿਲਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗਿਆਂ ਪੜ੍ਹ ਸਨ।

“ਸੋਕ ਵੱਧ ਤੁ... ਤੁ... ਤੇਰੇ ਨਾ ਸੋਕੇ?” ਗੱਲ ਨੇ ਵੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ

“ਖੜਾ ਤੇ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ...” ਜੈਲੀ ਗੱਲ ਕੰਢੇ ਦਾ ਕਾਲੀ ਨਾਲ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਚੋ ਵਿਚ ਉੱਠਿਆ।

ਗੱਲ ਭੱਭ ਕੇ ਚੋ ਵੇ ਵੱਧੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਜਿਹਰ ਮੱਠਾਂ ਚੁਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੀਰਤੀ ਤੇ ਅੰਦੋਂ
ਡੂੰਘੇ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਦੀ ਘੁਮਰੇ ਗੱਲ ਕੋਲ ਜਾ ਪਠੇ। ਜੈਲੀ ਮੰਦਰ ਕੋਲ ਆ ਭਰਿਆ। ਜੀਤੇ, ਨੰਦੀ ਹੋਈ ਵੀ ਸਤ
ਚੋ ਵਿਚ ਉੱਠ ਆਏ ਸਨ।

ਗੱਲ ਬਾਂਹਰ ਠੱਕਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੜ੍ਹਾਉਣ ਲਗਾ। ਕੀਰਤੀ ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ ਠੱਕਦਾ, ਪਰ
ਅੰਦੋਂ ਖਿੜ ਖਿੜ ਠੱਕ ਹੀ ਸੀ।

“ਸਾਢੇ ਮੰਦਰ ਦੇ” ਜੈਲੀ ਨੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਮੰਦਰ 'ਚ ਕੁੱਠਾ ਮਾਰਿਆ; ਮੰਦਰ ਵੱਧੀ ਵੱਧੀ ਹੋ ਗਿਆ।

“ਹਾ ਨਾ, ਹਾ ਨਾ ਪੇ ਨੂੰ, ਜਿਹਾ ਫਿਰ ਜਾਤੇ ਕੋਲੋ ਬਣਨਾ ਨੀ।” ਜੀਤਾ ਕੀਰਤੀ ਵੱਟ
ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਮਗਰ ਨੰਦੀ ਤੇ ਜੈਲੀ। ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਿਉਂ ਦੀ ਭੱਭੇ। ਅੰਦੋਂ ਜੋ ਸੁਠੀ
ਪਰ ਉੱਠ ਖਿੱਚੇ ਹੀ ਜਾਂਦੀ; ਭਰ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਹੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਨੇ ਥੋੜਾ ਖਿੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ
ਜੈਲੀ ਹੋਈ ਤੋਂ ਚੋ ਬਾਹਰ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿੰਮਾਸ ਆਇਆ... ਅੰਦੋਂ ਨੂੰ ਕੇ ਡੱਕ ਰਿਹਾ ਤਾਂ
...।”

“ਕੀਰਤੀ” ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਹੋਵਿਆ। ਮਿਠੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਗਈ ਸੀ।

“ਉਸ, ਆਜ਼ਾ ਚਾਹਾਂ ਫੜਾਏ।” ਕੀਰਤੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਇਜ਼ਾਹ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਮਿਠੇ ਦੀਆਂ ਚਾਹਾਂ ਫੜੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖਲ ਦੇ ਉਹਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਾਉਣਿਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੌੜੇ। ਮਿਠੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੁਰਾ ਜੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਕੀਰਤੀ ਤੇ ਮਿਠੇ ਜਾਹੇ ਕਰਕੇ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਂਪ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਹਰ ਸ਼ਾਂਪ ਤੇ ਉਖੜ ਉਖੜ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਉਹਨੂੰ ਲਗਦਾ ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਤਿੱਕੀ ਹੁਣ ਵੀ ਤਿੱਕੀ ਜੈਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਦੁੱਟਈ ਜਿਹੀ ਲੋਹ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ।

ਕਿੱਤੀ ਦਰ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਤੱਕਿਆ। ਜੈਲੀ ਹੋਈ ਚੇ ਦਲ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਜਾ ਕੇ ਸਨ। ਮਿਠੇ ਦਾ ਹੱਥ ਛੱਡ ਉਹ ਉਥੇ ਈ ਜਮੀਨ ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ — “ਉਹ... ਉਹ... ਤਾਂ... ਹੁੰਦਾ... ਹੁੰਦਾ... ਪਿੱਛੇ... ਈ... ਮੁੜ... ਗਏ ਆ।” ਗੁਰੂ ਤੇ ਮਜ਼ੀ ਆਪਣਾ ਹਾਰ ਪੁਰਾ ਹੋਇਆ। ਮਿਠੇ ਤੇ ਕੀਰਤੀ ਵੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਸਿਟ ਗਏ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਚਾਅਦ ਮਿਠੇ ਉੱਠ ਬੈਠੀ। ਆਪਣੇ ਮੋਇਆਂ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ‘ਚੋਂ ਵਗੇ ਠੰਡ ਪ੍ਰਕਟ ਲਗੀ।

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਲ ਰਿਹਾ। ਕੋਈ ਗੱਲ ਵੀ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਲ ਰਿਹਾ। ਹੱਸਦੀ ਹੋਈ ਮਿਠੇ ਦਾ ਸੱਚ ਵੀ ਵਧ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੱਚ ਪ੍ਰਕਟੀ ਉਹ ਬੋਲੀ — “ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਤਾਂ... ਕਿਹਾ... ਚਸ ਫੜੇ ਗਏ... ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਵੀ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।”

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਹਾ... ਉਹ... ਨੈਂ ਚਈ... ਉਹ... ਚਈਆਂ ਸੇਕਤੀਆਂ ਜਾਇਆਂ ਨੇ...” ਗੁਰੂ ਨੇ ਅੱਖੇ ਸਾਹ ਲੈਣਿਆਂ ਕਿਹਾ।
“ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਮੈਂ...” ਕੀਰਤੀ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੁਰੀ ਨਾ ਹੋਈ।
“ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਹਾ... ਹਾਏ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਜਾਨ ਨਿਕਲ ਗਈ।” ਗੁਰੂ ਕੀਰਤੀ ਵਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਕੀਰਤੀ “ਹਾਏ ਉੱਠਿ ਹਾਏ ਉੱਠਿ” ਕਰਦਾ ਜਮੀਨ ਤੇ ਲਿਟਿਆ ਸਿਰ ਪੁਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਹ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਚਿੱਤ ਕਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਉੱਚਾ ਆਉਂਦਾ। ਹੋਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਦੱਬ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਵੀ “ਹਾਏ ਉੱਠਿ” ਕਹਿੰਦਾ ਧੜਤੀ ਤੇ ਸਿਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਚਿੱਤ ਮਲਣ ਲਗਾ।

ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਉਥੇ ਪਏ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਉਹ ਕੀਰ ਹਾਸਤ ਵਿਚ ਸਨ। ਮਿਠੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਜੁੜਿਆ, ਉਹ ਉਠ ਬੈਠੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਚਾਅਦ ਉਹ ਉਠ ਕੇ ਮੱਠਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਪਕਿਟ ਲਗੀ। ਉਹਨੂੰ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਵੀ ਉਠਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਉਹਨੇ ਮੱਠਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਮਾਰਿਆ। ਮੱਠਾਂ ਗੁੜ ਡੁੱਬ ਦਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈਆਂ।

- “ਕੀਰਤੀ, ਆ ਜਾਮ” ਮਿਠੇ ਨੇ ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਹਾਰ ਮਾਰੀ। ਕੀਰਤੀ ਉਠ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਗਿਆ।
- “ਖਰਬੂੜ ਲਿਆਏ ਹੋਏ ਆ ਤੋੜ ਕੇ” ਕੀਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹਸਦਾ ਚੱਲਿਆ।
- “ਮੈਂ, ਖਰਬੂੜੇ ਕਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕੁਛ। ਖਰਬੂੜੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਪਕਣ ਵੀ ਨੀ ਲਗੇ।” ਮਿਠੇ ਬੋਲੀ।
- “ਨਈਂ, ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਕੰਕੀਆਂ,” ਕੀਰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਕੀਤੀ।
- “ਖਰਬੂੜੇ ਜਾਏ ਕੁੱਟ ਯਕੇ ਵੀ ਆਏ ਆ।” ਗੁਰੂ ਬੋਲਿਆ।
- “ਤਾਂ ਤੀ ਅੱਖੇ ਹੋਣ ਲਗ ਪਏ ਆਉਂਦੇ।”
- “ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਲਾ ਕੇ ਆਏ ਆ; ਤਾਂ ਤੀ।” ਮਿਠੇ ਨੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ।
- “ਤੈਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਕੁਛਾਣਾ ਲਗਿਆ ਆ, ਤੈਨੂੰ। ਸੱਈ ਜਿਹੀ।” ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੱਟੀ ਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਲੱਤ ਮਾਰੀ — “ਤੈਂਦਰ ਮਾਂਗੂੰ ਚਿੱਤ ਪਾਟਣ ਆਇਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਏ ਦੁਆਲੇ ਮੁੱਠੇ ਸਾਠੇ ਨੀ ਹਟਦੀ,” ਗੁਰੂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਕੇ ਕੱਟੀ ਦੇ ਚਿੱਤ ‘ਚ ਲੱਤ ਮਾਰੀ “ਸਈ ਜਿਹੀ।” ਕੱਟੀ ਚਾਹੇ ਲੱਤਾਂ ਚੁਕ “ਇਸੇ ਇਸੇ” ਕਰਦੀ ਮੱਠਾਂ ਵੀ ਅਗਲੀ ਕਤਾਰ ‘ਚ ਜਾ ਰਲੀ। ਉਹਦੇ ਦਲ ਦੇਖ ਉਹ ਤਿੱਕੇ ਹੱਥ ਪਏ।
- “ਗੁਰੂ ਅੱਧੇ ਵੀ ਜਿੱਟੀ ਪੁੱਚਾਂ ‘ਚ।” ਕੀਰਤੀ ਇਕ ਮੱਠ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੱਠਾਂ ਹੋਰ ਵੀਰ ‘ਚੋਂ ਹੱਲੀ ਹੱਲੀ ਤੁਰਨ ਲਗੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਵੇੜ ਕੇ ਉਹਦੀ ਪੁੱਛ ਮਹੜੀ। ਉਹਨੇ ਦੇ ਕੁ

ਛੱਡਪੇ ਜੁੱਠੇ ਮਾਰੇ; ਕੀਰਤੀ ਪਟਰ ਕਰਦਾ ਧੜਤੀ ਤੇ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਗੁਰੂ ਤੇ ਮਿਠੇ ਖਿੜ ਖਿੜ ਹੱਥ ਕੇ ਸਨ। ਕੀਰਤੀ ਉੱਠ ਕੇ ਮੱਠਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਤ ਮਾਰਨ ਲਗਾ। ਉਹ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਵੱਡੀ ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਮੱਠਾਂ ਜਿੱਧੀਆਂ ਡੁੱਬ ‘ਚ ਉੱਤਰ ਆਈਆਂ।

ਕੱਟੇ ਤੇ ਖੜੇ ਉਹ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਤੱਕਦੇ ਚਾਕੀਆਂ ਦੀ ਸੁਹ ਕੱਢਣ ਲਗੇ। ਮਿਠੇ ਨੇ ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖੜੇ ਲੜਿਆ ਦਲ ਇਜ਼ਾਹ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਲੜਿਆਂ ਕੋਲ ਆ ਕੁਝੇ। ਟਾਹਲੀ ਬੱਠੇ ਬੈਠੇ ਚਾਕੀ ਸਤ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਮਗਨ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਗੱਲ ਕੋਈ ਨਾ ਲੁਣਈ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਕਈ ਕਈ ਉਹ ਖਿੜ ਖਿੜ ਕੇ ਹੱਥ ਪੈਂਦੇ।

“ਜ-੨-ਈ-੩” ਮੁੱਠੇ ਤੇ ਉੱਗਲੀ ਹੱਥਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਰਤੀ ਤੇ ਮਿਠੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਬੋਲਣ ਸੁਖੀ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਾ। ਨੜਿਆਂ 'ਚ ਠਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਉਹ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਤੋ ਭਰਿਆ। ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅੱਧ ਤੇ ਫਿਰ ਵੀਰੀ।
ਠਾ ਵਰਤ ਤੇ ਉਹ ਖੜਕ ਵਰਨ ਤੋ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਚੌੜਾ ਖੜਕ ਤੋ ਤੀ ਜਾਂਦਾ।

ਉਹ ਉਹ ਨੜਿਆਂ ਦੀ ਘਰ ਚੁੱਕੀ ਜਤ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਠੇ
ਨੇ ਜੁਈ। "ਜੀ ਜੀ" ਵਰੇ ਉਹਨੇ ਜਤ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਵਰਨ ਲਈ ਵਿਹਾ ਅਤੇ ਨੜਿਆਂ ਵਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਾ।
ਜਤ ਜੁਣੇ ਚੌੜੇ ਤੋ ਨੇ ਨੜਿਆਂ ਵਲ ਤੋੜ ਲਗੇ। ਜੁੜ ਪਲਾਂ ਲਈ ਜਤ ਪਾਠੇ ਚੁੱਪ ਵਰ ਗਈ।

ਗੁਲੂ ਨੇ ਪਿਛਾਂਹ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਅੱਧੇ ਮੂੰਹ ਘੁੰਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਠਾ ਜਾ ਵੇਰਵੇ ਦੀ
ਵੇਖਿਓ ਵਰ ਠੀ ਜੀ। ਏਨਾਂ ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਘੁੰਟ ਕੇ ਗੁਲੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਠਾ ਜਾ ਵੇਖਿਆ। ਉਹਨੀ ਨਾਂਹ
ਵਿਚ ਪੁਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਿਣ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਨ ਲਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨੂੰ ਵੀਤਾ।

"ਉਥੋਂ, ਉਥੋਂ ਲੜੇ ਰਿਜੇ ਆ।" ਨੜੀ ਨੇ ਲਿਟੀ ਤੋਈ ਠਾ ਜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨੜਿਆਂ ਦੇ ਰਿਜੇ
ਜਿਹ ਦੇਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਾ।

"ਕੋਈ ਆ ਗਿਆ ਉਇ," ਜੈਲੀ ਬੋਲਿਆ "ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਨਿਆ..."

"ਪਤਾ ਨੀ ਖਦਗੀ ਵਾੜੇ ਵਾਲਾ ਈ 'ਉਏ' ਪਾਠੇ ਬੋਲੀ। ਭੜੇ ਭੜੀ ਉਹ ਜਾਠੇ ਫਿਲਾਂ
ਤੇ ਚੀ 'ਕੱਠੇ' ਵਰਨ ਲਗੇ।

"ਜੈਲੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜੁਗਲੀ ਚਿੱਲਾ ਲਗਦਾ ਆ। ਤੋਲੀ ਤੋਲੀ ਨੜੇ ਖੜਕਾਉਂਦਾ।" ਨੜੀ ਨੇ
ਲਿਟੀ ਠਾ ਜੀ ਉਤੇ ਤੋ ਉਥੇ 'ਉਏ' ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਦੇਖਿਆ।

"ਉ ਉ ਮੈਂ ਨੀ ਮੜੇ ਖੁਠੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ," ਠਾ ਜੀ 'ਉਏ' ਕੋਈ ਬੋਲੀ। ਉਹਨੂੰ
ਲਗਿਆ ਉਹ ਚਿੱਲੇ 'ਨੇ ਖ ਜਾਏ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵੇੜੇ ਵਾਲਾ ਈ ਕੁੱਟ।

"ਠਾ ਜੀ ਤੋ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨੀ ਨਿਕਲਿਆ।" ਠਾ ਜੀ ਬੋਲਿਆ; ਡਰਦਾ ਈ ਜੀ, ਪਰ ਉਹ
ਆਪਣੇ ਡਰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵੇਖਿਓ ਵਰ ਰਿਹਾ ਜੀ।

ਉਹ ਚੌੜਾ ਤੋ ਜਾਠੇ; ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ ਖੜਕਾ ਉਇਆ।
"ਲੌਂ ਦੇ... ਉਥੋਂ, ਉਥੋਂ," ਨੜੀ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਤੋ ਤੋੜ ਲਗਾ। ਅੱਧਾਂ ਡੂੰਘੇ ਵਿਚ ਦੇਖ
ਉਹਨੂੰ ਪਿਆਰ ਲਾਇਆ ਕਿਤੇ ਗੁਲੂ 'ਉਏ' ਈ ਨਾ 'ਉਏ'। "ਖਦਗੀ ਵੀਰੀ 'ਉਏ' ਆ ਉਇ..."

ਜੈਲੀ ਤਾਂ ਜਗਦੈ...।"
"ਠਾ, ਠਾ, ਠਾ," ਨੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਖਤਮ 'ਉਏ' ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਗੁਲੂ ਨੇ ਕੁੱਟ ਨੜਿਆ
'ਉਏ' ਚਾਹਾ ਛਾਲ ਮਾਰੀ; ਇਕ ਚਾਂਹ ਦੀ ਚੌੜੇ ਵ ਚੜ੍ਹਾ ਤੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਠਾਇਰ ਚੌੜਾਏ।

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਚੜ੍ਹ ਲਿਆ ਜੀ।" ਨੜੀ ਨੇ ਠਾ ਜੀ ਤੋ ਖੜਕ ਜਾਨੀ ਉਤੇ
ਛਾਲ ਮਾਰੀ।

"ਜਾਨਿਆ ਡਰ ਈ ਦਿਤਾ ਜੀ।" ਠਾ ਜੀ ਬੋਲਿਆ। ਠਾ ਜੀ ਦੀ ਮਜ਼ੀ ਜਾਨ ਵਿਚ
ਜਾਨ ਆਈ। ਪਾਠੇ ਨੇ ਉੱਥੇ 'ਚ ਡੜੇ ਕੋੜੀਆਂ ਦੇ ਫਿਲੇ ਨੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵਗਾਹ ਮਾਰੇ; ਉਹਦੇ
ਮਗਰ ਈ ਚਾਕੀ ਜਾਨਿਆਂ ਨੇ।

ਗੁਲੂ 'ਉਏ' ਤਿੰਨ ਈ ਹੱਥ। ਵੀਰੀ ਮੁਗਰਾਉਣਾਂ ਮੁਗਰਾਉਣਾਂ ਲਿਟੀ ਠਾ ਜੀ 'ਤੇ
ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਾ; ਉਹਦੇ ਮਗਰੇ ਅੱਧੇ। ਗੁਲੂ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਕੋਲ ਈ ਜੀ ਉਹ ਬੋਲਿਆ "ਜਾਠੇ ਡਰਪੇਰ।"

"ਦਸ ਤੋਨੂੰ" ਜੈਲੀ ਕੋਈ ਕੋਈ ਗੁਲੂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਗੁਲੂ ਕੁੱਟੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ 'ਉ ਗਿਆ।
ਜੈਲੀ ਗੁਲੂ ਆਪਣੀ ਜਗਾ ਆ ਬੈਠਾ। ਗੁਲੂ ਦੀ ਵੀਰੀ 'ਉਏ' ਮਗਰ ਠਾ ਜੀ ਤੋ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਾ।

ਉਹ ਉਹ ਟੇੜੀ ਠਾ ਜੀ ਦੇ ਅਜਮਾਨ ਵਲ ਨੂੰ ਉਠਦੇ ਜੜਾਂਗੇ 'ਚ ਆਮਣੇ
ਜਾਮਣੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਵੀਰੀ ਨੇ ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਮੱਖ ਮਾਰੀ। ਥਲੇ ਬੈਠੇ ਚਾਕੀਆਂ ਵਲ ਦੇਖਦੇ ਉਹ
ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਪਿੜ ਪਿੜ ਕੇ ਹੱਥ ਪੈ।

"ਠਾ ਜੀ ਥਿਆਨੂੰ" ਜੈਲੀ ਨੇ ਥਲੇ ਬੈਠਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਰਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਵਰੇ ਠਾ ਜੀ
ਦੇ ਪੱਤੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਕਿਉਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਾਨਿਆ ਅਣਜਾਨਿਆ ਵਰਨ ਲਗੇ।

ਥਲੇ ਬੈਠੇ ਜੀਤੇ 'ਉਏ' ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਫਿਰ ਕੁੜ ਜਏ
"ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਜੀ ਵਰਦਾ ਜਾਗਰ ਨਿੰਨੂੰ ਮਾਰ ਈ ਦੇਵਾਂ।" ਜੀਤਾ ਬੋਲਿਆ "ਜਾਲਾ ਕੁੱਟਣ
ਲਗਦੈ ਤਾਂ ਜਮ ਜਾਨ ਕੱਠੇ ਦਿਓ।"

"ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫਿਰ ਨੀ" ਨੜੀ ਬੋਲਿਆ "ਆਪਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਈ ਜੀ, ਵਿਹੜਾ ਮਠਠਾਂ
ਤੇ ਕੁੱਟ ਖਾਏ।"

"ਜਾਨਿਆ ਉਥੇ ਈ ਰਹਿਣ ਉਮਰ ਤੋ; ਚਮ ਆਪਣੇ ਭਾਏ ਦੀ ਜਗਾ ਬੈਠੇ ਕੋਈ ਠਾ ਜੀਆਂ
ਚੌੜਾ ਠੀ ਮਾਰੀ ਉਮਰ।" ਜੈਲੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ।

"ਆਪਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੰਗੋਰ ਆ ਪਰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਾੜੀਆਂ ਤੇ ਦੰਦ ਵੀ
ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਆ" ਕੰਦੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

"ਆਪਣਾ ਤਾਂ ਇਹੀ ਖਾਣ ਆ ਫਿਰ ਤੂੰ ਜੁੜਨ ਚ ਚਲੇ ਜਾਣ; ਉਥੇ ਮਾਫਟਰ ਨੀ ਕੁੱਝ
ਬਹੁਤ। ਨਾਲੇ ਕਾਫ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ।" ਜੀਤੋ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਜ਼ਾਹਿਦਾਂ ਦੀ ਟਾਹੀ ਆਉ ਮਜ਼ੇ" ਜੈਲੀ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਟਾਹੀ ਤੇ ਬੈਠੇ
ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦਿਖਾਏ ਸੀ।

"ਗੁਲੂ ਨੇ ਬਚੇ ਦੇਖਿਆ। ਪੁਕਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮਿੱਠੇ ਨਾਲ ਮੱਥਾਂ ਚਿਠਾਈਆਂ ਆਏ ਫਿਰ
ਤਿੰਨ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ੇਰ ਠਾਏ ਧਾਧਾ ਸੈ ਜਾ, ਠਾਏ ਧਾਧਾ ਸੈ ਜਾ, ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਦ੍ਠ," ਜੈਲੀ ਨੇ ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਮਿੰਦ
ਕਰਨ ਦਾਇਆ।

"ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਦਿ, ਤੈਨੂੰ ਕੀ?"

"ਤੈਂ ਤਾਂ ਬਈ ਖਾਣਾ ਵੀ।" ਕੰਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ

"ਤੂੰ ਕੀ ਆਂ?"

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਪੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾਂ।"

"ਕਰਦੇ ਤੂੰ...।" ਗੁਲੂ ਦੀ ਅਵਜ਼ ਠੋਲੀ ਸੀ।

"ਉਦ੍ਠ, ਜ਼ਾਲਿਆ ਜਿਸ ਦਿਨ ਜਤੋਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਜੋਥੀ ਆਠ ਕੇ ਦੌੜ ਆਇਆ ਸੀ"

ਗੁਲੂ ਉੱਪ ਜੀ

"ਉਹ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਥ ਕੁੱਝ" ਪਾਲੋ ਬੋਲੀ

"ਬਿਜੜੀ ਜ ਤੋ ਗਈ ਜਾਨ ਵੀ।" ਕੰਦੀ ਨੇ ਗੁਲੂ ਦਾ ਪੱਖ ਲਿਆ।

"ਕੀ ਕੰਦਿਆ ਜੀਗ ਉਦਿ ਗੁਲੂ?" ਜੈਲੀ ਨੇ ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ

"ਉਹ ਜਾਨ ਕਾਤੇ ਕੱਟਦਾ ਸੀ?"

"ਤੂੰ ਜਾਨ ਨ ਕ ਕੱਟੇ ਤੁਹਾਨੇ।" ਪਾਲੋ ਨੇ ਗੁਲੂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ; ਗੁਲੂ ਉੱਪ ਰਿਹਾ।

"ਭਰਦਾ ਪੁਕਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।" ਪਾਲੋ ਨੇ ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਉਲਾਤਾ ਮਾਰਿਆ।

"ਮੈਂ ਇਥੇ ਪਕੁਰਾ ਵੀ ਨੀ। ਬੇਬੇ ਕੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਮੈਂ ਆਠੇ ਕੋਲ ਛੱਡ ਆਉਣੀ। ਮੈਂ

ਉਥੇ ਵੀ ਪਕੁਰ ਸ਼ਰ ਪੈਣਾ।"

ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਚੱਲੋਂ ਦਿਤੀ।

"ਮਾਫਟਰ ਜਤੋਰੀ ਰਾਮ ਤੈਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ ਉਦ ਆ ਉਦਿ ਗੁਲੂ" ਜੀਤੋ ਨੇ ਟਾਂਚ ਜਿਹੀ ਨਾਲ

"ਉਹਨੇ ਵੀ ਬਦਲਾ ਜੇਹਾ ਵੀ ਆ ਆਪਣੀ ਚਿਜੜੀ ਦਾ," ਪਾਲੋ ਬੋਲੀ।

"ਉਹ ਕਾਫ਼ ਤਾਂ ਸਿਰ ਵੀ ਵੱਢੇ ਲੱਛੇ"

"ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਮੈਂ..."

"ਮੈਂ ਕੀ?"

"ਉਹਨੇ ਤੈਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ ਵੀ ਫੜਾ ਕੇ ਹੈ।"

"ਮੈਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਢੇ ਲੱਛੇ।"

ਪਕੁਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣੇ ਕਾਫ਼ਲ 'ਚੋਂ ਚਿਠਾਠ ਜੀਗ। ਨਾਲੇ ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਵੀ ਨੀ ਭਰਦਾ ਜੀਗ।

"ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ।"

"ਪਤਾ ਵੀ ਆ ਠਾਏਰਾ ਨੇ ਜਾਣੇ ਨੂੰ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸੀ।

ਜਾਨ ਪਾਲੋ ਦੇ ਕੁੱਝ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ਸੀ।

"ਜਾਣੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਅਖੀਰ ਗਠੇ ਜੀਗੇ।" ਪਾਲੋ ਬੋਲੀ।

"ਜਾਣੇ ਕਾਰਨਾਨੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਜੀਗੇ ਜਾਨ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੀਗ।" ਕੰਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ

ਸਹੀ ਕਹੀ।

"ਮੈਂ ਵੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਣੁਗਾ" ਗੁਲੂ ਤਮ ਕੇ ਬੋਲਿਆ।

"ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਪਤਾ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਨਾ ਜਿਗਰਾ ਚਾਹੀਂ। ਫਿਰ ਠਾਏਰਾ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰੇ

ਤੂੰ, ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਸੈਣਾ।"

"ਮੈਂ ਠਾਏਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਆਠ ਲੱਛੇ।" ਤਾਂ ਜੁਣਾਬ ਵਿਚ ਗੁਲੂ ਕੀਤੀ ਨਾਲ ਮੱਥ

ਕਲਾਉਣ; ਕੀਤੀ ਵੀ ਜਾਣੇ ਉਹ ਕੱਠੇ ਤੱਕ ਪੈਂਦੇ। ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਮਿੱਠੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲ ਦੇਖ ਕੁਝ

ਕਹਾਈ ਜਾਈ।

"ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਮੈਂ... ਚੰਦ...।" ਜੀਤੋ ਬੋਲਿਆ

"ਚੰਦ ਕੀ ਉਦਿ?"

(ਭਾਂ ਵੀ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾ)
(ਕਾਲ ਹਿੰਸਾ ਅਗਲੇ ਮੰਚ ਵਿਚ)

ਅਜੇ ਨਹੀਂ

— ਹਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ

ਠੀਕ ਹੈ ਤੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਇਉਂ - ਮਿੱਠੀ
ਤੇਰੀ ਤੱਕਣੀ ਅਸਤ ਰਠੇਈ ਜਿਸਈ ਠਿੱਠੀ
ਤੇਰੇ ਹੱਠ ਜਿਉਂ ਮੁਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਖਦੇ ਚਿੱਠੀ!

ਠੀਕ ਹੈ ਤੇਰੀ ਜੁੱਝਣ ਸਾਵਣ - ਘਟਾ ਵਾਂਗ ਬਿੱਖਰੀ
ਤੇਰੀ ਨੁਹਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਅਥਿਰ ਤੇ ਚਿੱਤਰੀ
ਤੇਰਾ ਹਰ ਕੋਲ ਜਿਵੇਂ ਖਤਾਸਾ, ਖੰਡ ਨਾਂ ਮਿਸਰੀ!

ਠੀਕ ਹੈ ਤੇਰਾ ਦਿਲ ਹੈ ਕੇ-ਕਰਾਰ ਜਿਹੀ ਬਿਜਲੀ
ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਖਾਗ ਵਿਚ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਏ ਤਿੱਤੋਈ
ਸ਼ਬਦਮ 'ਚ ਨਹਾ ਕੇ ਅੰਗੜਾਈ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਕਲੀ ਨਿਕਲੀ

ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰੇ ਕੋਲ ਸੁਰਾਖ-ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਖੁੰਜੀ
ਬਿਠੋਂ ਦੇ ਸੇਕ ਵਿਚ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਅਰਸ ਤੱਕ ਗੂੰਜੀ
ਜੇਗਾ ਦੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਅਜੇ ਤੱਕ 'ਅਸਮਾਨਤਾ' ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੁੰਜੀ?

ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
ਘਰ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ -
ਅਜੇ ਮੌਸਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ
ਅਜੇ ਨਹੀਂ - ਅਜੇ ਨਹੀਂ - ਅਜੇ ਨਹੀਂ -

ਕਵਿਤਾ — ਜਗਦੇਵ ਜਟਾਣਾ

ਮੈਂ ਕੇਰੇ ਲੇਖਕ ਵੀਰੋ। ਲਿਖ ਦੇਣਾ ਸੁਝਾ ਸੁਖਾ ਹੈ।
ਮੇਰੇ ਮਾਪਣੀ ਹੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਕਿੰਨਾ ਮੋਖਾ ਹੈ।
ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਮੋਖਾ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ 'ਚ ਛਾਲਣਾ।
" ਮੇਰੇ ਕੇ ਨਸੀਹਤ " ਘਰ ਖੁਦ ਨਾ ਕੁੱਝ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਲਣਾ।
ਪੀ ਕੇ ਉਤਲ ਹੋਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋ ਉਗਈਆਂ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ।
ਘਰ ਕਈ ਤਾਂ ਲਿਖੋ ਖੁਦ ਉਗਈਆਂ ਜਕਾਰ ਦੀਆਂ।
ਲਿਖਦੇ ਹੋ ਤਕੜੀ ਲਿਖਤ ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ।
ਘਰ ਕਈ ਮੇਰਿਆ ਪੈ ਖੁਦ ਖਲੋਤੇ ਹੋ ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਹੋ।
ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ਮਦ "ਥਾਸ" ਦੀ ਹੱਕ ਦੁਸਰੇ ਦਾ ਵੀ ਮੰਗਦੇ ਹੋ।
ਮੰਗਣ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋ, ਰੁਠਾ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗਦੇ ਹੋ।
ਹੱਕ ਮਾਰ ਕੇ ਦੁਸਰੇ ਦਾ ਪਿਠ ਦੇ ਦੀਵੇ ਭਾਲਦੇ ਹੋ।
ਦਿਖਾਏ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੋ।
ਹੇਗ ਫੇਰੀ ਜਾਹਿਤ ਚਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਦੋਸਤੋ।
ਦੁੱਖਿਆਈ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸਿਰਫ ਛਪਣ ਲਈ ਮਰਦੇ ਹੋ ਦੋਸਤੋ।
ਹੋਵੇਗਾ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਜੇ ਮਾਪਣਾ ਮਾਪ ਹੀ ਸੰਘਰ ਲਊ।
ਦੁੱਖੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੇਰਾ ਮਾਪਣੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਰ ਮਾਰ ਲਊ।
ਲਿਖੋ ਉਗਈ ਉਸ ਦੀ ਜੋ ਖੁਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਛੇਤਿਆ।
ਕੇਰੇ ਨਾ ਕੋਈ " ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਲੇਖਕਾ ਉਏ ਦੁੱਖਿਆ।"
ਕਰਕੇ " ਜਟਾਣਿਆ " ਈਰਖਾ ਨਾ ਚੰਦਨ ਦੇਰੀ ਗਾਨ "ਘ"।
ਮੱਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਛੱਡ ਦੇ ਮਾਪਣਾ ਮਾਪ ਹੀ ਸੰਘਰ "ਘ"।

ਲਘੂ ਕਥਾ **ਮਜ਼ਬੂਰੀ** ਨਾਗਪਾਲ ਅਜਨਾਸਵੀ

ਅਧਿ ਰਾਤ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਕੁਕੜ ਨੇ ਬਾਂਗ ਦਿਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਕੁਕੜੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਅਜੇ ਕੱਲ ਹੀ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਕੁਕੜ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁਛਿਆ।

ਕੁਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਦਰਅਸਲ ਰੋਜ਼ ਐਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਬਿੱਠਾ ਉਹਨੂੰ ਖਾਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਬਾਂਗ ਦਾ ਕੀ ਸਬੰਧ? ਕੁਕੜ ਨੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਪੁਛਿਆ।

ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏ, ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਗਦਾ ਹਾਂ। (ਪੰਨਾ ੨ ਸਾਹਿਤ ਅਫ਼ੀਰੋ)

If you are looking for

*Quality

* Quality

* Price

* After sale service when buying your car contact

Kuldip S. Jhand

ਕਿਸੇ ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰ ਖੀਦਣੀ ਜਾਂ ਟਰੇਡ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖੀਦਣ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਕੁਲਦੀਪ ਝੰਡ

ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਵਨ ਕਰੋ



Office

521-7731

Res. 524-4137

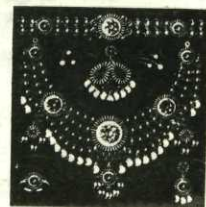
**WESTMINSTER
CHEVROLET-
OLDSMOBILE**

12 th Ave. at Queens Ave
New West Minster



**SHAKTI
GIFT**

6576 MAIN STREET,
VANCOUVER, B.C.



Where you can get
all types of
Real and
Artificial

Jewellery and
all types of
oriental designs
can be made!

**SALE AND
REPAIRS
OF
WATCHES**

Res. 327-8259

Bus 321-6214

SPECIALIST IN EAST INDIAN JEWELLERY
GIFTWARE & REPAIRS

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਡੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਆਓ।

ਕਵਿਤਾ

ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ

ਓ ਕਵੀ
 ਓ ਕਵੀਗਰ
 ਜਾਗ
 ਜਗ ਖੋਲ੍ਹ ਅੱਖਾਂ
 ਮੁੱਠਾ ਨਾ ਰਹੋ
 ਮਿੱਠੀਆਂ ਲੋਹੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ
 ਨਾ ਘੁਲਣ ਵੇਰ ਆਪਣੇ ਨਹੂ ਵਿਚ
 ਪੁਚ ਪੁਚ ਕਰਕੇ
 ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ
 ਕਰਿੰਦਾ ਅੰ
 ਲੋਕ - ਕਵੀ ਅੰ
 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨਈਂ ਨਕਦਾ ਹੈ
 ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ
 ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ
 ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਸੁਆਹਣਾ ਹੈ ਤੂੰ ?
 ਓ ਲੋਕ ਕਵੀ
 ਤੂੰ ਦੇ ਉਹ ਕਲਮ
 ਪੁਰਾਣੀ ਕਲਮ
 ਪਾ ਪੁਰਨੇ ਨਹੂ ਦੇ
 ਤੁੱਤੇ ਤੁੱਤੇ ਨਹੂ ਦੇ,
 ਭਖਵੀਆਂ
 ਨਹੂ ਵਿਚ ਨਖਪਖ 'ਤੇਈਆਂ
 ਖੋਲੀਆਂ
 ਮਾਰ
 ਜਾਨਮ ਦੇ ਮੱਖੇ ਵਿਚ
 ਟਿਕਾਅ ਕੇ
 ਉਹ ਨਿਖ ਉਹ ਕਵਿਤਾ
 ਸਿਰਫੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਏ
 ਮੌਤ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਗਾਣੀ
 ਆਸ਼ਾ ਦੀ ਥਾਣੀ
 ਸੁਰਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ ਜਿਹੀ ਪਵਿੱਤਰ
 ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਣਾ ਸਿਖਾਏ
 ਉਠਾਣਾ ਸਿਖਾਏ।
 ਨਿਖ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ
 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਥਾਣੀ
 ਇਹ ਸੁਪਨੇ ਉਗਾਣੇ
 ਸੁਪਨ-ਫੁੱਲ ਖਿੜਨਗੇ
 ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ
 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁੱਟੇ
 ਫਿਰ ਫਲ ਨਗਣੇ
 ਫਿਰ ਫਲ ਪਕਣੇ
 " ਮਨੁੱਖਤਾ" ਦੇ ਉਹ ਫਲ
 " ਮਨੁੱਖਤਾ" ਦੇ ਚਖੇਗੀ
 ਓ ਕਵੀ
 ਓ ਕਵੀ - ਗਰ
 ਜਾਗ
 ਮਿੱਠੀਆਂ ਲੋਹੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ
 ਨਾ ਘੁਲਣ ਵੇਰ ਆਪਣੇ ਨਹੂ ਵਿਚ

ਉੱਠੋ ਪੁੱਠੋ
 ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ
 ਇਕ ਅੰ,
 ਕਰਿੰਦੇ ਅੰ - ਮਾਂ ਸੁਖੰਤਰ ਅੰ
 ਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਥੋੜੀਆਂ
 ਤੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਹੱਥਕੜੀਆਂ
 ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ
 ਸਾਰੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਇਕ ਟੁੱਪੀ
 ਜਾਨਮਾਂ ਵਿਚ ਘੋਲ ਵਿੱਤੀ ਅੰ
 ਓ ਕਵੀ
 ਓ ਕਵੀ - ਗਰ
 ਜਾਗ
 ਮਿੱਠੀਆਂ ਲੋਹੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ
 ਨਾ ਘੁਲਣ ਵੇਰ ਆਪਣੇ ਨਹੂ ਵਿਚ।

ਇੱਕ ਪੱਲ

ਪਰਮਜੀਤ ਦੇਹਲ

ਮੇਰੇ ਸਾਇਰ ਯਾਰਾ
 ਮੈਂ ਇਕ ਪੱਲ ਤੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹਾਂ !
 ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਉਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
 ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ 'ਚ.....
 ਤੇਰਾ ਕਾਫਲੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ !
 ਸੱਚਦਾ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਉਸ ਨਿੱਘੀ ਸੱਚ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ?
 ਜਿਸ ਦੇ ਤੂੰ ਦਾਅਵੇ ਕਰਿਆਂ ਕਰਦਾ ਸੀਂ
 ਕਿ ਇਹ ਠਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ
 ਸਿਆਲ ਮਹੀਨੇ ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਵਿਲਕਦੇ ਬਲੂਰ...
 —ਜਦ ਤੇਰੇ ਵੇਹੜੇ ਵਿਚਲੀ ਪਰੋਕ
 ਖੋਖਲੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ- ਚੱਕੀ ਰਾਅ ਨੇ
 ਸੁਆਦ ਲੈਂਦੇ ਲੈਂਦਿਆਂ।
 ਉਦੋਂ ਤੇਰਾ ਹੱਥ ਗੁਲੇਲ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ?
 —ਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖ ਇਕ ਦਿਨ ਤੈਥੋਂ ਵੀ
 ਗੈਰਤ ਹਿਸਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਗੇਗੀ
 ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਤੇ ਰੁਮਾਲ ਨੂੰ—
 ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਬਿਤਾਏ ਪਲਾਂ ਦਾ।
 —ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਧਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਚ,
 ਤੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ
 ਕਿਸੇ ਅਬਲਾ ਦਾ ਪੇਟ ਖਾਤਰ ਜਿਸਮ ਵਿਕਦਾ !
 ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਰੋੜੀ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਹਫੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ !
 ਰਾਠਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ 'ਚ ਕੋਕ ਖਾਂਦੇ ਕੁੱਤੇ !
 ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀ ਕਰਜੇ ਹੇਠ ਦੱਬੀਆਂ
 ਅਣ ਗਿਣਤ ਅਣ-ਜੰਮੀਆਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ
 ਤੇ ਹੋਰ ਬੜਾ ਕੁੱਝ—
 ਮੁਆਫ ਕਰੀਂ ਯਾਰਾ
 ਮੈਂ ਇਕ ਪੱਲ ਤੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹਾਂ !
 ਮੈਂ ਇੱਕ ਪੱਲ ਤੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹਾਂ !!

ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਚੋਗ

ਦਿਓਲ

ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਤੇਰਾ
 ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਾਂ ਗੇ ?
 ਕਿਹੜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਤੇਰੀ
 ਅਲਖ ਜਗਾਵਾਂਗੇ ?
 ਕਿਹੜਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ?
 ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੰਗਾਰਾਂਗੇ ?
 ਕਿਸ ਨਗਰੀ ਵਲ
 ਧਾਵਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ?
 ਮਨ ਤੇ ਆਂਗਣ ਦਿਨੇ
 ਦਿਹਾੜੇ ਲੁੱਟੇ ਗਏ,
 ਇਸ ਚੋਰੀ ਦਾ ਜਿੰਮਾ
 ਕਿਸ ਤੇ ਲਾਵਾਂਗੇ ?
 ਕਿਹੜੀਆਂ ਪੋਣਾ ਤੈਨੂੰ
 ਲੈ ਕੇ ਉੱਡ ਗਈਆਂ,
 ਕਿਸ ਸਿੱਮਤ ਵੱਲ
 ਗ਼ਮ ਦੇ ਕਾਗ ਉਡਾਵਾਂਗੇ ?
 ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਦੇ ਹੰਸ
 ਉਡਾਰੀ ਭਰ ਚੱਲੇ,
 ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਇਹ ਚੋਗਾ।
 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾਵਾਂਗੇ ?
 ਕੁੰਜਾਂ ਵਾਂਗਰ ਉੱਡੀਆਂ
 ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮੁੜੀਆਂ ਨਾ,
 ਖਾਲੀ ਅੰਬਰ ਵੇਖ
 ਵੇਖ ਪਛੁਤਾਵਾਂ ਗੇ !
 ਸਾਡਾ ਦੋਸ਼ਖ
 ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਮੇਲ ਨਾ ਰਿਹਾ,
 ਤੇਰੀ ਜੰਨਤ ਵੱਲ ਨਾ
 ਅੱਖ ਲਲਚਾਵਾਂ ਗੇ !
 ਭਰ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ
 ਵਰਗੀ ਹੈ ਉਮਰ ਤੇਰੀ,
 ਡੁੱਬਦੇ ਤਰਦੇ ਪਾਰ
 ਇਹ ਨੂੰ ਕਰ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਤੀਸਰੀ ਅੱਖ

ਦੀਪ ਕਲੇਰ

ਨਾ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਦੇ ਲੜ ਨਾਲ
 ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝ ਪੂੰਝ ਕੇ ਰੋਵੇ
 ਮੇਰੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੋ ਨੀ
 ਜੇ ਬਾਬਲ ਦੇ ਪੱਲੇ ਜੁੰਦੀਆਂ ਲਟ ਲਟ ਬਲਦੀਆਂ ਲੋਆਂ ।
 ਨਰਮੇ ਦੇ ਹਾਸੇ ਬਾਸਮਤੀ ਦੀਆਂ ਟਹਿਕਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ।
 ਫਿਰ ਧੀਆਂ ਦਾ ਬਾਬਲ ਨੀ ਕੋਈ ਕਾਹਨੂੰ ਹੀਣਾ ਹੋਵੇ ।
 ਮੇਰੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੋ ਨੀ
 ਬਾਬਲ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਉਂਦੇ ਆਏ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਘੱਟਾ ।
 ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਦੇ ਦਾਗ ਬਥੇਰੇ ਉਹ ਕਾਲੋਂ ਦਾ ਛੱਟਾ ।
 ਜੇ ਪਿੰਡਿਆਂ ਦੀ ਮੈਲ ਨੂੰ ਧੋਣਾ ਚਾਨਣ ਦੇ ਨਾਲ ਧੋਵੇ ।
 ਮੇਰੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੋ ਨੀ.....
 ਵੀਰ ਮੇਰੇ ਦਾ ਹਲਾਂ ਪੰਜਾਲੀਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਘਟਦਾ ਜਾਵੇ ।
 ਉਹ ਹੋਕਾਂ ਵਰਗਾ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਵਟਦਾ ਜਾਵੇ ।
 ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਤੇ ਬਾਬਲ ਕੱਲੋਂ ਕੱਲੋਂ ਸੂਦ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੋਵੇਂ ।
 ਮੇਰੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੋ ਨੀ.....
 ਉਥੇ ਕੇਹੜਾ ਨੀਲੇ ਅੰਬਰੋਂ ਕੇਰਦਾ ਆ ਰੱਬ ਹਾਸੇ ।
 ਚੀਰਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਮਹਿੰਦੀ ਵਾਂਗੂ ਉਡਿਆ ਉਡਿਆ ਜਾਪੇ ।
 ਕੱਲਰਾਂ ਵਾਂਗਰ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦਾ ਰੋਤਾ-ਖੂਲ ਦ ਅਥਰੂ ਚੋਵੇ ।
 ਮੇਰੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੋ ਨੀ.....
 ਆਵੇ ਨੀ ਅੱਜ ਸਾਰੀਆਂ ਬਹਿ ਕੇ ਬਣਤ ਬਣਾਈਏ ਸ਼ਾਲਾ ।
 ਨਾ ਮਰ ਮਰ ਜੀਵੇ ਧੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਾਬਲ ਭੋਲਾ ਭਾਲਾ
 ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਦ ਲਕੋਇਆ ਲੁਕਣਾ ਲੱਖ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਲਕੋਵੇ ।
 ਮੇਰੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੋ ਨੀ.....



ਸਾਂਝਾ ਦਰਿਆ

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ

(ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਇਰ ਪ੍ਰੋ: ਸ਼ਰੀਫ ਕੁੰਜਾਹੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ)

ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਖਲੋਤੇ ਮਿੱਤਰਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਦਿਲ ਭਰਿਆ
 ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ, ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਦੁੱਖ ਦਰਿਆ
 ਦਰਦ ਕਹਾਣੀ ਸਾਂਝੀ ਸਾਡੀ, ਸਾਂਝੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪੀੜਾਂ
 ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਵਿੰਨਿਆਂ, ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਤੀਰਾਂ
 ਸਿਮਦੀ ਪੀੜ ਮੇਰੀ ਦੀ ਗਾਥਾ, ਇਹ ਵਹਿੰਦਾ ਦਰਿਆ
 ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉੱਗੇ ਰੁੱਖ ਦਾ, ਮੈਂ ਅਦਨਾ ਪ੍ਰਫਾਵਾਂ
 ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਖਾ ਗਿਆ ਜੀਹਦੇ, ਟਾਹਣ ਸਣੇ ਈ ਛਾਵਾਂ
 ਹੁਣ ਤੇ ਤੇਰੀ ਛਾਂ ਬਿਨ ਯਾਰਾ, ਰਹਿੰਦਾ ਦਿਲ ਤਪਿਆ
 ਸਾਂਝੀ ਹੀਰ ਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਸਾਂਝੇ, ਸਾਂਝੇ ਸਾਡੇ ਰਾਂਝੇ
 ਆਪਾਂ ਈ ਦੋਵੇਂ ਕਿਉਂ ਯਾਰਾ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਬਿਨ ਵਾਂਝੇ

ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਉੱਤੇ, ਏਈਏ ਮਰਮਾ ਲਾ
 ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਾਕਮ ਵਾਂਗੂੰ, ਹਾਕਮ ਸਾਡਾ ਚੰਦਰਾ
 ਤਾਹੀਉਂ ਤੇਰੇ ਹੋਠਾਂ ਵਾਂਗੂੰ, ਮੇਰੇ ਹੋਠੀਂ ਜੰਦਰਾ
 ਲੱਖ ਜੰਜੀਰਾਂ ਹੋਵਣ ਭਾਵੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਕੀਹ ਪ੍ਰਵਾਹ
 ਹੱਦ-ਬੰਦੀਆਂ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾ, ਬੇ-ਮਤਲਬ ਨੇ ਲੀਕਾਂ
 ਬੋਲ ਤੇਰੇ ਜਦ ਸਹਿਣ ਤਸੀਹੇ, ਮੈਂ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ ਚੀਕਾਂ
 ਵਾਅ ਨੂੰ ਕੋਣ ਕਹੇ ਨਾ ਦੱਸੀਂ, ਹੱਡਾਂ ਦਾ ਤੜਪਾਅ
 ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਖਲੋਤੇ ਮਿੱਤਰ, ਕਾਹਨੂੰ ਦਿਲ ਭਰਿਆ
 ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ, ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਦੁੱਖ ਦਰਿਆ ।



ਕਲੀ

ਦੇਵ ਰਾਊਕੇ

ਜਿਸ ਦੇਸ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਜਾਵੇ ਭੁੱਖ ਨੰਗ ਤੇ ਬੰਗਾਰੀ ਉਦੇ ।
 ਹੱਤ ਪਰਾਇਆ ਖਾਂਦੇ ਜਿੱਥੇ ਵਿਹਲੜ ਖੱਦਰਧਾਰੀ ਉਦੇ ।
 ਅੱਜ ਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਿਰ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜੁਲਮ ਸ਼ਿਰਮ ਦੀ ਆਰੀ ਉਦੇ
 ਥਾਂ-ਥਾਂ ਚੋਧਰ ਕਰਦੀ ਵੇਖਾਂ ਮੈਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਉਦੇ ।
 ਜਿੱਥੇ ਵਜਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਛਾਪੇ, ਰੋਜ਼ ਹੀ ਡਾਕੇ,

ਇਹ ਹਾਲ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜਿਆ ਦਾ ।

ਭਾਂ-ਭਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਯਾਰੋ ਸਾਡੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਵਾੜਾ ਉਦੇ ।
 ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਰਹਿਬਰ ਮੰਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੰਮ ਮਾੜਾ ਉਦੇ ।
 ਇਹ ਉਲਟਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਣ ਸਾਡੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਭਾੜਾ ਉਦੇ ।
 ਸਾਡੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਖੋਤੀ ਦਾ ਇਹਨੇ ਕੀਤੀ ਖੂਬ ਉਜਾੜਾ ਉਦੇ ।
 ਆ ਜੋ ਡਾਂਗਾਂ ਫੜਕੇ, ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਲੜਕੇ,
 ਖੇਤ ਚੋਂ ਕੱਢੀਏ ਕਾਲੇ ਝੋਟੇ ਨੂੰ ।

ਦਿੱਲੀਏ ਨੀ ! ਕਲਜੋਗਣੇ ਦਿੱਲੀਏ ! ਤੂੰ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਕਰਦੀ ਏਂ ।
 ਨਾਲ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਮੱਥਾ ਲਾਕੇ ਮੌਤ ਕਸੂਤੀ ਵਰਦੀ ਏਂ ।
 ਸਾਨੂੰ ਹੱਕ ਦੁਆਉਣੋਂ ਚੰਦਰੀਏ ਸਦਾ ਰਹੀ ਤੂੰ ਡਰਦੀ ਏਂ ।
 ਸ਼ੇਰਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਨਕਸਲੀ ਦਮ ਝੁਠੇ ਦਾ ਭਰਦੀ ਏਂ ।
 ਕੰਨ ਖੋਲ ਕੇ ਸੁਣ ਲੈ ਡੈਣੇ, ਲੱਟੂ ਦੀਏ ਭੈਣੇ, ਨੀ ਜੱਗੋਂ ਜਾਣੀਏਂ ।
 ਲੂੰ ਕੰਡੇ ਕਰ ਦੇਣ ਖੜੇ ਇਹ ਤੇਰੇ ਖੂਨੀ ਸਾਕੇ ਨੀ ।
 ਘਰ ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਪੁਲਸ ਇਹ ਤੇਰੀ ਰੋਜ਼ ਮਾਰਦੀ ਛਾਪੇ ਨੀ ।
 ਟੁੱਕਰ ਬੋਚ ਆਵਦੇ ਪਾਲੇ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਪਿੜ ਨੁਕੇ ਨੀ ।
 ਕੈਰੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਤੱਕੇ ਕਾਮਾ ਸ਼ਾਹੀ ਬਾਣਾ ਪਾਕੇ ਨੀ ।
 ਹਾਏ ਨੀ ਸੁਫੈਣੇ, ਚੰਦਰੀਏ ਡੈਣੇ,

ਤੇਰੇ ਮੂੰਹ ਲੱਗਿਆ ਖੂਨ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ।

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਖਾਵੇਂ, ਜਿਉਂ ਕੁੱਤਾ ਹੱਡਾਂ ਰੋੜੀਦਾ ।
 ਖੜਾ ਕਮਾਦ ਤਕਾਵੀ ਖਾ ਗਈ ਚਾਅ ਵਿਚੋ ਰਹਿ ਗਿਆ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ।
 ਅੰਨਦਾਤਾ ਦਿੱਡ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣਾ, ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹੇਂ ਕੋਹੜੀ ਦਾ ।
 ਤੇਰੇ ਚਾਰ ਚਮਚਿਆਂ ਖਾਤਰ ਸਾਡਾ ਖੂਨ ਨਿਚੌੜੀ ਦਾ ।
 ਤੂੰ ਇਹ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ, ਨਾ ਸਾਡੇ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੀ,
 ਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਏ ਢਾਣੀਏਂ ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇੰਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀ - ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ



(ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ
'ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿ' ਲੇ ਅੰਤ ਵਿਚ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।)

ਸਾਧੂ: ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਧਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਕਿੱਥੀ ਤੇ ਹੈ ?

ਉਦਾਸੀ: ਵੱਖੋ: ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਖੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਖੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਗੈਪਰੈਂਟ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੁਮਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲਿਖਾਰੀ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਲਾਣੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਫਲਾਣੀ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਗੈਪਰੈਂਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੋਰ ਤੇ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਕੱਢ ਮੈਂ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਇਸਕ ਮੁਸ਼ਕ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਉਹ ਛੁਟੇਰੀ ਜਮਾਤ ਦੀ ਕੋਈ ਕਰ ਕੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰਦੀ ਕਰ ਕੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕੋਈ ਕੋਰ ਕੱਢ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੋਰਾਂ ਦੇ ਹਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਕਤੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੋਰ ਪੱਖੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਤੇਲੇ ਖੁਸ਼ਕ ਦੇ ਕੋਰ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਚਾਠੇ ਕੋਈ ਲਿਖਾਰੀ ਹੈ ਚਾਠੇ ਕੋਈ ਬੁਲਾਠਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਮਾਤ ਦੀ ਕੁਮਾਇਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਖੰਦਾ ਇਹ ਕਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਰਪਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਜਿਠਾਸਤ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਧੂ: ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ?

ਉਦਾਸੀ: ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਛੁਟੇਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਵਸਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਉਹ ਛੁੱਟੇ ਕਾਣ ਵਾਲੇ ਕੋਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੀ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਛੁਟੇਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਖੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਦੀਆਂ ਅਣਮਾਲੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸੁਤਾਬਰ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ-ਇਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖਿੱਠੇਕੜਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨੇ ਜਿਸ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਹੁੰਚੀ ਦਾ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਗੇ। ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਤੋਰ ਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਕ ਕਰ ਕੇ ਉਹੀ "ਵੰਗਾਰ" ਹੈ "ਵੰਗਾਰ" ਆਪਣੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕੋਰਾਂ ਕੋਈ ਕਿੱਲਾ ਵਧੀਆ ਲਿਖਦਾ। ਸਤ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ "ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿ" ਸੀ। ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿ ਆ ਕੇ ਵੀ ਜਿੰਨੇ ਕੋਰ ਇਥੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿ ਦੇ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਨੇ ਕਿੱਲਾ ਵਧੀਆ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਆਪਣੀ ਸੁਮਾਇਦੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਉਹ ਭੁੱਲੇ। ਜੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੰਗ ਕੁਝ ਕੁਝ ਪੈਲਾ ਹੈ - ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸੁੰ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਮਾ ਕੋਈ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਪਈ ਮੰਗੇ ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਵੀਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਂਠ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੌਰ ਨੇਪਰੇ ਵੀ ਚਾੜਿਆ ਹੈ ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ "ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿ" ਵਿਚ ਛੱਪਣ ਵਾਲੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੰਗੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, "ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਿ" ਵਿਚ ਮੰਗੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਾਂ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਤੇ।

ਸਾਧੂ: ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅਗਾਂਹ- ਵਧੂ ਫਾਇਦਿਆ ਹੋਏ। ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ
ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਧੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ।

ਉਦਾਸੀ: ਜਦੋਂ ਕੋਰ ਨਰਬੋਈਆਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਹਰ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ
ਉਣੇ ਜਿਹੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਣਿਤਾ ਹੀ। ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ
ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੀ ਕਿ ਸਰਬ- ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਸਦਾ ਕੀਰ ਹੋਣਾ ਹੈ।
ਜੋ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਣਿਤਾ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੈਲੀ- ਮੰਚ ਨੇ
ਬਹੁਤ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚ ਕਾਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੀ ਵੱਡੇ ਸਮਝਦਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀ
ਉਣਾ। ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਗ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਦਰ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ
ਪਿੱਛੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਦਰ ਵੱਡੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੱਛੇ 'ਚ ਜੋ ਕਾਰਾ ਆਉਂਦੇ ਸੀ ਜੋ ਕਾਰਕੀਏ
ਜੋ ਕਾਰ ਤੇ ਕਾਰ ਕੀਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸੀ। ਜੋ ਅੱਜ ਗੱਲ ਵਧੀ ਹੈ।
ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚੋਂ ਵਿਸ਼ਾਨ ਸਤਾਏਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੁਰਾਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ।
ਸਤਿਮਾਨਾਗਰ ਵੱਡੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆ
ਕੇ ਜੋਗੇ ਤੁਰਾਮੇ ਸੰਗੀਆਂ ਬਣਿਤਾਏਂ ਸੁਣਨ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਇਹੋ ਗੱਲ
ਹੈ। ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਜੋ ਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਸਦਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰ ਮੈਂ
ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਰੇ ਜਿਸਦਾ ਪੁਤਾ ਜੋਗੇ ਤੁਰਾਮੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਏ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ
ਛਪਦੇ ਹਨ ਜਿਹੇ ਕੋਰ ਪੱਖੀ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਿਸਦਾ ਉਹੋ ਹਨ। ਜੋ ਇਹ ਸਮਝਦਾ
ਜੋ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾ ਵਿਚ ਜਿਹੇ ਉਹਨੇ
ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਹੋਕੇ ਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜੋ ਕੋਰਾਂ
ਦੀਆਂ ਕੀਏਦਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋਰ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਰ- ਪੱਖੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕੀ ਕਾਰੀ ਨਾ ਲੈ ਜਾਣ- ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਤਬ
ਉਤਾਰ ਦੇ ਵਕਾਲੇ ਅੱਗੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਕੇ ਪੱਖੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਇਹ
ਮਤ ਕੋਰ- ਪੱਖੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਰੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਾਧੂ: ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਵੀ ਮੰਗੇ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ ਵਿਸ਼ ਵਿਸ਼ਮ ਦੇ ਸਾਹਿਤ
ਦਾ ਕੋਰ- ਕਾਲਾ ਹੈ।

ਉਦਾਸੀ: ਜੋ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਵਿਚ ਕੱਲ ਕੱਲੇ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਕੱਲ ਕੱਲੇ ਮੈਂ ਸਰਮਾਨ ਵਿਚ ਤੁਰੀਬਨ
ਕੰਗਾਲੀ, ਮਠਾਈ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਇਹੋ ਵਿਖਾਰੀ ਜਿਸਦਾ ਆਏ ਸਨ।
ਕੋਰ ਕਾਰੀਆਂ, ਸਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕੋਰ ਜਿੱਥੇ ਤੋਰ ਤੇ ਸਮਝ ਕਰੀ ਆਈ ਪਰ
ਆਮ ਤੋਰ ਤੇ ਕੰਗਾਲੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵਿਖਾਰੀਆਂ ਵਕਾਲੇ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਈ ਬਣਿਤਾਏਂ
ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਕੋਰ ਅਤੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜੋ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਰ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀ ਕਰੀ ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਸੱਗੇ ਕੋਰ ਪੱਖੀ ਬਣਿਤਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੀਆਂ
ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਅੱਗੇ- ਵਧੂ ਕੰਗਾਲ ਜੋ ਆਂਧਰ ਤੇ ਬਿਗਰ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ
ਜੋ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ। ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਸਖਰਕੀ ਦੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਕੋਰ- ਉਹਨਾਂ
ਦੇ ਨਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੋਰ ਕੀਰ ਕਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿੱਤਾ। ਜਾਣੀ
ਸਮਝੇ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧੂ ਕੀਰ ਦੇ ਕੋਰ ਹਨ ਤੇ ਉਹੋ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ
ਅੱਗੇ ਵਧੂ ਹੋ ਹਨ ਤੇ ਕੋਰ ਪੱਖੀ ਕਰਕਾਏਂ ਕਰ ਕੇ ਹਨ।

ਸਾਧੂ: ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਵਾਰ ਕੋਰ ਜੋ ਕੋਰ ਤੋਰ ਆਪਣੇ ਕੋਰ ਕੀਰ ਕਾਰੇ ਤੇ
ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਮਾਨੀ - ਅਤਿਮਾਨਾਗੇ ਕਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ

ਉਦਾਸੀ: ਸਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੋਰ ਕਰਦੀ 1971 ਵਿਚ ਫਿਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਕਗਾਤਰ
ਮੈਂ ਅੱਡੀ ਵਿਚ ਇੰਟੈਰਨੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਉੱਤੇ ਤੋਰ ਤੇ ਜਿਹੜਾ
ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹੋ ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਰਾਂ ਦਾ ਵਕਤ ਜਿਸਦਾ ਹੈ।
ਇਹੋ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਸਿਰ ਜਿਸਦਾ ਪੁੱਟਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਕਰਦਸ ਸਿਸਟਮ
ਕੋਰ ਉੱਪਰੇ ਸਮਝਿਆ ਪੋਟਣਾ ਪਰ ਕੋਰ ਉਹਨਾਂ ਮੈਂ ਤੇ ਜਿਸਦਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਕਰਕ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸੁਣਨ ਸ਼ਕਤੀ
ਤੇ ਵੀ ਕਾਰੀ ਪੁਰਾਣੇ ਪਿਆ। ਇੱਕੋ ਤੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਪਥਰਕੀਏਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਕੋਰ ਕੋਰੀ ਛੋਟੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਿਹੇ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੋਰ
ਕੋਰ ਕੋਰ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਰੀ ਵਿਸ਼ਮ ਦੇ ਅਸਰ ਹੋਏ ਹਨ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਤੇ।
ਮੇਰੀ ਇਹ ਅੱਖ ਤਾਂ ਬਿਕਰਕ ਕੋਰ ਕਰੀ ਕਰੀ। ਮੈਂ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕੋਰੀਏਂ
ਜੋ ਕੋਰਾਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਵਾਰ 1973 ਦੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਉਸ ਵਕਤ ਕੱਲ ਕੱਲੇ ਵਾਲੇ
ਕੋਰੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਧਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਰ ਮੇਰੇ ਇਕਾਜ ਕਰਦੀਆਂ
ਉਸ ਤੋਂ ਖਾਮਦ 29 ਜੁਲਾਈ 1977 ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੋਰੀਏਂ ਹੋਇਆ, ਕੋਰ ਕੋਰੀ ਸਿੱਖ
ਦੀ ਬਰਮੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਕੀ। ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਡਾਕਟਰਾਂ
ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਕਾਜ ਕੀਤਾ। ਜਿਸਦਾ ਵੈਲਕਮ ਗੋਰ ਨਾਲ ਜੋ ਕੋਰ ਨਾਲ ਜੋ ਅਕੀਰੇ
ਨਾਲ ਇਕਾਜ ਤੇ ਕੋਰ ਕੋਰੀ ਹੈ। ਕੋਰ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਕੋਰੀਏਂ ਹੋ ਗਿਆ
ਜੋ ਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਖੋਰਨ ਤੋਂ ਕੋਰੀਆਂ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਰੀਆ ਖੋਰ ਕੋਰਾਂ ਹਾਂ। ਪਤਾ
ਨਹੀਂ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦ ਹੋਈ ਕਿ ਹੋਰ ਹੋਈ। ਪਰ ਉਹ ਕੋਰ ਤੇ ਜਿਸਦਾ।
ਅਸੀਂ ਕੋਰ ਕੋਰ ਵਿਚ ਕੋਰੀ ਹੋਗੇ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਰੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਇਕਾਜ
ਕੋਰੀ ਅੱਖ ਬਿਕਰਕ ਕੋਰੀਏਂ ਹੈ। ਅੱਖ ਵਿਚ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਵਿਚ ਇਕਾਜ
ਉਹ ਕੋਰ ਉੱਪਰੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧੀ ਕੀਤੀ। ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੈ ਮੈਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਜੋ
ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਅਸੀਂ ਕੋਰੀਆ ਸਿਸਟਮ ਕੋਰੀਏਂ ਹਾਂ। ਉਹਦੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਸਦਾ ਅਸਰ
ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਸ਼ਮ ਦੇ ਕੋਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕਿਹੇ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ
ਸਰਦਾ। ਜੋ ਬਹੁਤੀ ਗਰਮੀ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਰ ਸਰਦੀ। ਜੋ ਜਿਸਦਾ ਉੱਚੀ
ਅਦਾਰ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਉਣਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਰ ਕੋਰੀਆਂ
ਆਮਾਂ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਹਨ। ਤੇ ਉਹੋ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਪੁਰਾਣੇ ਵੀ ਕੋਰ ਕੋਰੀਆਂ
ਗਾਉਣ ਤੇ ਮੈਂ ਕੋਰੀ ਪਥਰਕੀਏਂ ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਸਾਈਏਂ ਕੋਰੀਆਂ ਹੈ ਕੋਰ ਕੋਰੀਆਂ
ਕੋਰ ਤੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੋਰੀਆਂ ਮੈਂ ਆਮ ਤੋਰ ਤੇ 'ਕੋਰੀ- ਕੋਰੀ' ਤੇ ਕੋਰੀ ਹੈ। ਇਹੋ
ਜੋ ਗੱਲ ਕੋਰੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਰੀ ਕੋਰੀਆਂ

ਕੁੰ ਵੀ। ਕੋਈ ਕੁੰ ਵੀ ਠਾਣੇ ਨਿਜਾ ਕੇ ਕੁੰਦਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਮਰੈਸੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ
 ਠਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਮਾਰੇਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲਾਹੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਕੁੰ ਦਿੱਤਾ
 ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਇੰਟੈਂਸਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਮਰੈਸੀ ਦੇ
 ਵੇਰਵੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਸ਼ ਖੁਲਾਏ ਗਏ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹੀਦੀ ਨਹੀਂ
 ਮਹੀਨਾ ਕਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਠਾਣੇ ਕੀਤਾ
 ਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਖਾਹਾਂ ਮਹੀਨੇ ਮੈਂ ਕੁੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਠਾਣੇ ਕਰਨੀ ਤੋਂ
 ਸੁਅੰਤਰ ਤੇ ਕੁੰਦਿਆਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਵਿਖਿਆ ਹੈ। ਖਾਰੀ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ
 ਤੋਂ ਪਈ ਮੈਂ ਕੁੰ ਦਲਾਹੜੇ ਵਿਚ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਤਾ
 ਲਗਾਣਾ। ਵਿਠਿਕੀ ਖੈਲਾ ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਲਾਹੜੇ ਸਹਿ ਖਰਾਬ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ
 ਖਾਮਦ ਖੈਲੇਸ਼ ਤੇ ਕਾਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਖਾਮਦ ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾ
 ਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਕੁੰ ਖੈਲੇਸ਼ ਵਧੀਆ ਲੱਗੀ ਤੇ ਹੀ ਠਾਣੇ
 ਮੇਰੇ ਅੱਜ ਸੰਗ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਵਿਚ ਨੇਰੇ ਵੀ ਮੈਂ ਕੁੰ ਦਲਾਹੜੇ ਕਰੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ
 ਇਤਿਹਾਸ - ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਨਿਜ ਕੁੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨੇ ਮਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹੀਏ, ਦੋਸ਼ ਵਿਚ
 ਉਲਥੇ, ਤੋੜੀਆਂ ਤੋੜੀਆਂ ਤੇ ਖਰਿ ਕੇ ਤੇ ਖੋਲਿਆ ਦੇ ਵੇਰੇ ਵੇਰੇ ਕਰਦਾ ਕੇ ਗਲਾਂ 'ਚ
 ਹਰ ਪੁਸ਼ਾ ਕੇ ਤੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਸੀਹੇ ਸਹਿ ਕੇ ਸਿਰਕ ਕੁੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ।
 ਜਿਤਿਆਂ ਹੈ - ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖੈਲੇਸ਼ ਸਹਾਈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਠਿਕੀ ਮੈਂ 1971 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
 ਖਾਰੀਮ ਰਿਸਟਰੀ ਕੁੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਖਾਰੇ ਨਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜਕ
 ਪਿਛੋਕੜ ਸੀ ਉਹ ਸਭ ਪੁਰੂ ਕੁੰਦਿਆਂ ਸੀ। ਤੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਉਸ ਦਾ ਪਾਗਲੀ ਵੀ ਸੀ ਤੇ
 ਹੁਣ ਵੀ ਹਾਂ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ। ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਖੈਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀਤਾ।
 ਮੇਰੇ ਸਿਰਕ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਖੈਲੇ ਸਹਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ
 ਖੈਲੇ ਕਥਰ ਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਧੂ: ਤਾਰਤ ਦੀ ਸਿਮਾਸੀ ਗਲਤ ਖਾਰੇ ਕੁੰਦੇ ਹੋ ?

ਉਦਾਸੀ: ਮਸੀ ਨਿਜ ਗੱਲ ਖਾਰੇ ਕਰ ਕੇ ਹਾਂ ਨਾਂ ਨਿਜ ਗੱਲ ਖਾਰੇ ਦਲਾਹੜੇ ਮੈਂਦਰਾਂ ਦਾ
 ਇੰਟੈਂਸਿਟ ਮੈਂਦਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਕੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀ ਕੋ ਖਾਰੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ
 ਕੋ ਖੈਲੇ ਖਾਰੇ ਹਨ ਉਹ ਮਸੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਤੇ ਰਿਹਾ। ਖੈਲੇ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਖਾਮਦ
 ਮਹਿਕੁਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗਲ ਕਰੇ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਖੈਲੇ ਦਾ
 ਗਲ ਮਸੀ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਸੁਰਤੀ ਦਾ ਗਲ ਖੈਲੇ ਗਿਆ। ਪਰ ਖੈਲੇ ਕੁੰ
 ਕੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਤਹਿਕੀ ਗਲਾਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ
 ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਤਕਲੀਫੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। 1975 ਦੇ ਵਿਚ ਮਸੀ ਮੈਰਿਆ
 ਸੀ ਕਿ ਮਸੀ ਜਿਹੜੇ ਇਕਰਲਾਈ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕਰੀ ਖਾਰੇ ਕਾਣੇ ਦਾ
 ਮੇਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ। ਮਸੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੇਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਸਰ ਕਾਣਾ ਹੈ ਨਿਜ
 ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਮੈਮਰੈਸੀ ਲੱਗੀ ਤੇ ਖੈਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ 1977 ਵਿਚ ਮਸੀ ਮਹਿਕੁਸ
 ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਸੁਰਤੀ ਦਾ ਗਲ ਮੇਰਾ ਹੈ ਗਿਆ
 ਹੈ, ਪਰ ਵਿਠਿਕੀ ਸਟੇਟ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਿਆ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੇ ਗਲ ਤਾਂ
 ਮਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਨਿਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਖਾਉਤ ਤੇ ਪਈ 'ਪਰਲਾਈ ਉਲੇ ਦਾ ਉਲੇ'। ਮੈਂ
 ਮਸੀ ਕੋਲੇ ਕੋਲੇ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਿਆ। ਮੇਰੇ ਖੈਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਾ ਜੀਵਨ-ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਕਾਣੇ ਦਾ
 ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ-ਕੀ ਹੋ ਗਏ। ਮਸੀ ਵੀ ਕੇ ਮਸੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ
 ਪੰਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੈਲੇ ਕੋਲੇ - ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਲੇ ਲਈ ਮੇਰੇ ਖੈਲੇ ਹੋਣ ਤੇ ਨਿਜ
 ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਉਸ ਕੁੰ ਵਿਚ ਖੈਲੇ ਰਿਖਾ ਕੇ ਤੇ ਖਾਮਦ ਖੈਲੇ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਕੋਲੇ
 ਹਨ। ਨਿਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਰਕੂਰੇ ਖੈਲੇ ਜਿਹੜੇ 1947 ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਲੇ 35% ਖੈਲੇ ਗਲੀਕੀ
 ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਖੈਲੇ ਜਿਹੜੇ ਸੀ ਪਰ ਸਾਡੀ ਕਰਿਆਸਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ
 ਇਸ ਕੁੰ ਮਸੀ ਵਗਉਣੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਮਰੈਸੀ ਇਤੀਆਂ ਵਗਉਣੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ
 60% ਤੋਂ 65% ਖੈਲੇ ਗਲੀਕੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਖੈਲੇ ਜਿਹੜੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਤੱਕ ਕਿ
 ਸਾਡਾ ਖਾਰੀਮ ਜੀਵਨ ਵੀ ਖੈਲੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਤਾਂ
 ਕਿਲਕੁਲ ਤਰਾਹ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਪੁਰੂ ਜਿਲ ਜਾਂਦੇ
 ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਕੁੰ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਡਿੱਟ ਹੋਣ ਲਈ ਨਾਂ ਰਜਗਾਰ ਖੈਲੇ ਕੁਈ ਕੁਈ
 ਵਾਰੀ ਖੈਲੇ ਕੀ- ਮੇਰੇ ਲਾਈਨ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁੰਦੀ ਕੁੰ
 ਰਜਗਾਰ ਖੈਲੇ ਲਈ ਨਾਂ ਪੇਟ ਪੁਰਤੀ ਲਈ ਖੈਲੇ ਕੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
 ਇਥਲਾ ਤੋਂ ਗਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਲੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਸੰਗਠਾਈ
 ਇਹਨਾਂ ਸੁਰਤ ਹਨ। ਇੰਝੀ ਦੀ ਕੀ ਵੀ ਹੋਣ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਸੁਰਤ ਹੈ। ਇਹ
 ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਥੇ ਖੈਲੇ ਸਹਿ ਵਿਚ 72000 ਉਹ ਕੁੰਦੀ ਹੈ।
 ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਰੇ ਖਾਮਦ ਖਾਮਦ ਨਿਜਮ ਤਕਲਾਫੀ ਹੈ, ਜਿੰਤੋਂ ਇਸ ਤੇ ਖੈਲੇ ਹੈ।
 ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਮਸਲਾਮਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਕਰਣ ਕਾਰਨ ਨਾਂ
 ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਾਮਦ ਨਾ ਕਰਣ ਕਾਰਨ ਹੋ ਗਏ। ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਮਸੀ ਕਰਣ ਵੀ
 ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੀ ਹੋਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖੈਲੇ ਮਸਲ ਮਸਲ
 ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਵਿਚ ਪੌਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕਰਲਾਈ ਸਾਡੇ ਮਿਲ ਕਾਣੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਰੇ
 ਕੇ ਕੋਈ ਇਕਰਲਾਈ ਨਿਜੇ ਕੁੰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਖੈਲੇ ਕੋ ਕੇ ਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ
 ਖੈਲੇ ਜਿਹੜੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਕੀਆਂ ਚਾਨਾਂ ਕੁੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜਿਹੜੇ
 ਕੇ ਗੰਧਿਆਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਕਰਲਾਈ ਲਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ
 ਮਾਹਰਮਾਦ- ਲੈਨਿਨਵਾਦ ਤੇ ਮਾਓ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਇਕਰਲਾਈ
 ਨਹੀਂ ਖਾਉਣਾ ਉਸ ਵਿਚ ਖੈਲੇ ਦੀ ਸੁਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ
 ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਲੇ ਕੋਈ ਇਕਰਲਾਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ
 ਜਿਹੜਾ ਖੈਲੇ ਦੀ ਸੁਰਤੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਸਾਧੂ: ਤਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਮੈਮ ਖਾਰੇ ਤਰਾਤੀ
 ਕੀ ਗਏ ਹੈ ?

ਉਦਾਸੀ: 1962 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਖੈਲੇ ਕੋਲੇ ਕੁਲੇਖਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ

ਖਬਰਾਂ - ਜੋ ਖਬਰਾਂ ਨਹੀਂ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ

ਨਵਾ ਸ਼ਹਿਰ, 22 ਸਤੰਬਰ (ਹਿ. ਪ)—ਇਥੋਂ 6 ਮੀਲ ਦੂਰ ਸ਼ਹੀਦ ਆਜ਼ਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਮਾੜੀ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਡਿੱਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਘਰ ਅੰਦਰ ਸ਼ਹੀਦ ਆਜ਼ਮ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਵਰਗੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ 'ਪੰਜਾਬ ਮਾਤਾ' ਵਿਦਿਆ ਵਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬਿੱਲ ਜਮਾ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਹੀ ਕੱਟ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਟਕੜਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਜਿਥੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦਾ ਹੁਣ ਤਕ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ 600 ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(ਜੱਗ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਸਾਹਿਤ)

ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੇ-ਜ਼ਮੀਨੇ ਤੇ ਪਛੱਤੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾਤਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਬੂਤ ਇਹ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸਾਲੋਮ' ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇਕ 15 ਸਾਲਾ ਗਰੀਬ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੀ ਲੜਕੀ "ਰਾਜਾਠੀ" ਸੀ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਚਰਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਪਾਣੀ ਨਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦਾ ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਸੀ। ਪਿਆਸ ਨੂੰ ਜਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਬੰਨ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਭਾਂਡਾ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪਿਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਿਆਸ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਣੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਿਆਂ ਵੇਖਕੇ, ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਕ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀ ਦਾ ਜੂਠਾ ਪਾਣੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਊਆਂ-ਮੱਝਾਂ ਪੀਣ, ਉਸ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਅਧਮੋਇਆ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੱਮ ਤੋੜ ਗਈ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦਾ ਮੁੱਲ 2000 ਰੁ. ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇੰਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

(ਰੋਜ਼ਾਨਾ-ਅਜੀਤ)

ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ :—ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਯੁੱਧ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਹਨੂੰ! ਇਸ ਦਾ ਘਿਨਾ-ਉਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਪੰਜੇ ਗੱਡੀ ਖੜਾ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਅਬਦਰ (ਜਲੰਧਰ) ਵਿਖੇ ਇਕ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਨੇ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਾਂਗ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਕ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਹਿੱਕ ਲਿਆਇਆ ਸੀ।

ਕੋਈ ਢਾਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਤਸਦਦ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪਿਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਖੇੜ, ਬੀਰਾ ਅਤੇ ਕੀਰਾ ਨੱਸਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਖੇੜ ਸੱਤਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਖਾਂ ਤੋਹਾਂ ਪਿਛੋਂ ਰਾਜਪੁਰੇ ਪੁੱਜਾ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਕਪੜਾ ਮਿੱਲ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ।

ਖੇੜ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਫਾਰਮ ਤੇ ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵਾੜਕੇ ਬਾਹਰੋਂ ਜਿੰਦਰਾ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਰੋਟੀ ਵੀ ਰਜਵੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਘਟ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿਸਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਭੱਜ ਜਾਣ ਸਵੇਰੇ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਉਠਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੀਲ ਹੁਜ਼ੋਤ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਕੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਫਾਰਮ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਫਾਰਮ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ ਵਿਚ ਬਿਠਾਕੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬੰਦੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਪੁਟਾਈ ਚਲਦੀ ਰਹੀ, ਫਿਰ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਤੇ ਕਢਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ।

ਤਿੰਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਢਾਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਹਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਨੇਵਾਹ ਪਿਟਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ 'ਚ ਡਰ ਤੇ ਦਹਿਲ ਛਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਵੀ ਕੁਟਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਿਹਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ "ਮਾਤਾ ਜੀ" ਆਖਦੇ ਸਨ, ਵੀ ਦੋਹੀਂ ਹਥੀਂ ਕੁੱਟਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਤਲਵੰਡੀ ਅਬਦਰ ਵਿਖੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਰਕ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਜੀਉ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ)

PAUL'S PLUMBING & ELECTRICAL SUPPLY

PLUMBING & BATHROOM
FIXTURES & SUPPLIES
HOT WATER TANKS
HOT WATER HEATING &
SUPPLIES



ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਤੁਹਾਡੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ
ਪਲੰਬਿੰਗ, ਗੀਟਿੰਗ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਮਾਨ
ਦਾ ਸਟੋਰ ਆਪਣੇ ਭਾਈ ਉਮ ਪਾਲ
ਵਲੋਂ 32 ਐਵੀਨਿਊ ਲਾਗੇ 4774 ਮੇਨ
ਸਟਰੀਟ ਤੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਏ, ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਗੱਲ
ਬਾਤ ਕਰੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ
ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ।

872 3118

English - Punjab - Hindi Spoken
4774 Main St (at 32nd)
Vancouver ● 872-3118
Open Sunday — Parking at rear.

ਅਮਬੀਕਾ ਫੂਡਜ਼

ਵਧੀਆ ਤੇ ਸਸਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਲੈਣ ਲਈ
ਸਾਡੇ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ।

**Largest of it's kind in
North America**

ਦੂਸਰਿਆ ਦੀ ਸੋਲ ਪ੍ਰਾਈਸ
ਸਾਡੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

**British Columbia's
Finest Indian
Grocery Store**

327-0295

5125 VICTORIA
DRIVE VANCOUVER

**VICON MEDIC
PHARMACY**

ਵਾਈਕਾਨ ਫਾਰਮੇਸੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ
6407 MAIN ST. ਤੇ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ
ਤੁਸੀਂ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੋਜੀਏ ਸਮਾਨ ਉਠਤ
ਹੀ ਸਸਤੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਖੁਦ ਆਓ ਤੇ ਅਨੁਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ।

TEL: 324-3177

KENNY K. H. NG B.Sc. (PHARM.)
R.P.E.B.C.

PAUL C. Y. FU B.Sc. (PHARM.)
R.P.E.B.C.

6407 MAIN ST.
VANCOUVER, B.C. V5W 2V5

**YOUR LOCAL REALTOR
BUYING, SELLING OR TRADING
YOUR PROPERTY — ALWAYS
REMEMBER YOUR LOCAL
REALTOR!**

Gurpiar Romana

Bus.: 859-7636
Res.: 853-8783



ਹਰ ਤੁਝਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ
ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਕਰਦ ਵੇਚਣ
ਲਈ

ਗੁਰਪਿਅਮਾਰੋਮਾਨ
ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਖੋਕਾ ਦਿਓ।



**wall
& redekop
realty**

105/33119 South Fraserway, Abbotsford V2S 2B1

Super Saver Grocery Store 6236 Fraser Street, Vancouver

ਹਰ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਰਾਸਰੀ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਵਪੀਆ ਦਾਲਾਂ, ਚਾਵਲ, ਮਸਾਲੇ, ਆਚਾਰ, ਮੁਰਬੇ, ਚਟਨੀਆਂ, ਪਾਪੜ, ਪਿਸਤਾ, ਕਾਜੂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਨਮਕੀਨ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ. ਘਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਲੈਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ

FRESH FRUITS
VEGETABLES



PAL

ਯਾਂਦ ਰੱਖੋ ਵਿਆਹਾਂ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਪਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਰਿਆਇਤ। ਵੇਨਕਵਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਾਨ ਡੇਜਟ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

STAINLESS STEEL UTENSILS 10% off

Time: 9 a.m.-9 p.m. Seven days a week.

Tel. Bus.324-1838, Res.278-5802

ਤਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਯੋਗ

ਤਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 1974 ਤੋਂ FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT, 1973 (ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਾ ਵਿਨਿਯੋਗ ਅਧਿਕਿਯੋਗ) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਮੌਕੂਲਾ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਤੇ ਮਈ 1974 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਤਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 1974 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੈਸ਼, ਹਿਊ, ਟੈਂਗ, ਵਰਾਸਤ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਗੇਤਰੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਫੌਜ਼ੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਥੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਕਾਫੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਇਕ ਮੌਕਾ ਹੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਨਵਰੀ 1974 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਤੇ ਦਸੰਬਰ 1979 ਤੱਕ ਤਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੁੱਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ 1 ਜਨਵਰੀ 1974 ਤੋਂ ਤੇ ਮਈ 1979 ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਤਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਗੇਤਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਜਕਦੀ ਤੋਂ ਜਕਦੀ ਤੇ ਦਸੰਬਰ 1979 ਤੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੁਛਾ ਦੇਣ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਤਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਬਾਅਦ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਹੀ ਤਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਜੇਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲਈ ਇਕ ਸੀਕੀਅਰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਫਸਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ। ਆਪਣੇ ਤਾਰਤੀ ਮੁਖਤਾਰ ਨੂੰ ਨਿਖੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਕਿ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

A. S. BERAR I.R. S CRTD.)
ALANKAR AKALSAR ROAD
MOGA. 142001 INDIA. (PRD AD.)

PHONE NO. MOGA-2800



ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਸਕ-ਪੱਤਰ

WATNO DUR

P.O. BOX 67681 STN. "O"
VANCOUVER, B.C. V5W 3V2

Second class mail Reg. No. 3233

FRONTIER CLOTH HOUSE LTD.

6695 MAIN STREET VANCOUVER, B.C.

*A
happy Diwali
and a
prosperous New Year*

Tel.: 325-4424

FRONTIER

Tel.: 325-3515

FRONTIER

**THE
HOUSE
OF
FASHION
FABRICS**



**THE
HOUSE
OF
BEAUTIFUL
SAREES**

*Frontier —
the
Fair
Deal
Store*

*Frontier —
the
First
In
Fashion*

**THINK OF US AS BIGGEST
SAREE STORE IN CANADA**

WATNO DUR (Far from the Motherland) is a literary and cultural monthly of PANJABI language — the mother-tongue of East Panjab (India) and West Panjab (Pakistan) — published by WATNO DUR PUBLICATIONS (Reg'd). WATNO DUR has been serving Canadian readers since July, 1973. The contributors include well-known Panjabi writers from Canada, India, Pakistan and England.

WATNO DUR
P.O. BOX 67681 STN. "O"
VANCOUVER, B.C.
V5W 3V2